Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 28 (5154)
ЛЮТЫ
3
НЯДЗЕЛЯ
1935 г.
год выдання XVII

ВЕЧАР ЧЫРВОНААРМЕЙСКАЙ МАСТАЦКАЙ САМАДЗЕЙНАСЦІ

МАСКВА, 2 лютага (БЕЛТА). Учора ў Вялікім акадэмічным тэатры ў Маскве адбыўся вечар чырвонаармейскай мастацкай самадзейнасці. Прысутнічалі ўсе дэлегаты з'езда і кіраўнікі партыі і ўрада: таварышы **Сталін, Молатаў, Кагановіч, Орджанікідзе, Калінін, Мікаян, Чубар, Ягода, Петроўскі, Будзённы, Гамарнік.** Чырвонаармейцы амаль усіх ваенных акруг краіны, усіх нацыянальных частцей Чырвонай арміі дэманстравалі сваю высокую музыкальную культуру. Дэлегаты з'езда бурна апладзіравалі нашым таленавітым чырвонаармейцам і камандзірам.

VII УСЕСАЮЗНЫ З'ЕЗД СОВЕТАЎ

СПРАВАЗДАЧНЫ ДАКЛАД НАРОДНАГА КАМІСАРА ЦЯЖКАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ САЮЗА ССР тав. С. ОРДЖАНІКІДЗЕ*)

Пабудаваны і зданы ў эксплаатацыю наступныя новыя буйныя заводскія электрастанцыі, працуючыя ў раённую сетку:

	Магутнасць на 1-1-35 г. у тыс. клвт.
1) Магнітагорская ДРЭС (Чэляб. вобл.)	104
2) Кузнецкая ЦЭЦ (Заходняя Сібір)	84
3) Берэзнікоўская ЦЭЦ (Свердлоўск. вобл.)	93
4) ЦЭС Краммашзавода (УССР)	25
5) ЦЭЦ Яраслаўскага гумовага камбіната (Іванаўская вобласць)	25
6) ЦЭЦ Крыварожскага металургічнага завода (УССР)	25
7) ЦЭЦ Ліпецкага металургічнага завода (Варонежская вобласць)	24
8) ЦЭЦ Горкаўскага аўтазавода (Горкаўскі край)	24
9) ЦЭС Макееўскага металургічнага завода (УССР)	24
10) ЦЭС Азоўсталі (УССР)	24
11) Ніўская гідрастанцыя (Карэлія)	15
12) ЦЭЦ Харкаўскага трактарнага завода (УССР)	15
13) ЦЭЦ Луганскага паравозабудаўнічага завода (УССР)	16
14) ЦЭЦ Уралмашзавода (Свердлоўская вобласць)	10
УСЯГО:	508

Пашыраны наступныя раённыя станцыі:

	Магутнасць у тыс. квлт. на 1-1-31 г.	на 1-1-35 г
Горкаўская ДРЭС	64,0	204,0
Кашырская ДРЭС	36,0	186,0
Шатурская ДРЭС	136,0	180,0
Чэлябінская ДРЭС	27,0	126,0
Штэраўская ДРЭС	64,0	152,0
Першая Маскоўская ДРЭС	107,5	119,5
Другая Ленінградская ДРЭС	6,5	67,5
Шахцінская ДРЭС	44,0	90,0
ІвДРЭС	3,0	99,0
Кізелаўская ДРЭС	6,0	74,0
ЯрДРЭС	8,0	36,0
Паўночна-Данецкая ДРЭС	29,0	70,0
Харкаўская	23,0	28,0
Крыварожская	20,0	44,0
Одэскія	26,7	37,1
[illegible]	7,5	13,6

Таварышы СТАЛІН, МОЛАТАЎ і КАГАНОВІЧ у прэзідыуме XVI Усерасійскага з'езда Советаў.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Далёкі Усход — 1.630 тыс. тон.
Сярэдняя Азія — 400 тыс. тон.
Караганда — 12 тыс. тон.
ЗСФСР — 109 тыс. тон.

...догляд гэтых механізмаў — невядома, як хутка нам дадуць гэтыя механізмы і ўсе неабходныя запасныя часткі да іх — невядома, і таму ці не лепш гнаць тысячы...

...такой высокай тэхнікі як мы. Адкуль-жа мы яе ўзялі?

Мы куплялі ў амерыканцаў, у немцаў, у французаў, у англічан самыя ўдасканаленыя машыны, самыя апошнія дасягненні сусвет...

...імя Дзімітрава (Сталінавугаль) — тав. Жукаў. Тав. Жукаў дае 11.700 тон **(Апладысменты).**

Як-жа трэба працаваць? Так, як зараз працуем ці працаваць так, як працуюць тт. Тельных, Ткачэнка і Жукаў? Я думаю, што адказ можа быць адзін—працаваць так, як працуюць тт. Тельных, Ткачэнка і Жукаў **(Доўгія апладысменты).**

2.700 тон і 11.700 тон — які аграмадны рэзерв. І калі мы гаворым аб рэзервах, то гаворым не ў парадку агульнай агітацыі, а выходзячы з падобных фактаў.

Той-жа малюнак і па адбойных малатках. Сярэдняя прадукцыйнасць адбойнага малатка ў змену ў тым-жа Данбасе ў 1934 г.—6,5 тоны, а тав. Грышын — на шахце № 4-2 (Кадзіеввугаль) — ён некалькі раз даў па 85 тон, замест 6,5 тон. Тав. Рабашапка (шахта імя Дзяржынскага, Арцёмвугаль)—даў 40 тон. Тав. Мурашка—добра вядомы вугальшчыкам (шахта «Чырвоны Профінтэрн» — Арцёмвугаль) даў 50 тон і дае гэту выпрацоўку на працягу некалькіх месяцаў. Падобныя прыклады ёсць і ў іншых вугальных раёнах.

Сярэдняя месячная прадукцыйнасць электравоза па Данбасу ў 1934 г. — 7.940 тонакілометраў. А вось на шахце «Арцём» машыніст тав. Чарэднічанка дае 30 тыс. тонакілометраў, на шахце імя Дзімітрава (Стальвугаль) — 20 тыс. тонакілометраў на электравоз, па шахце 19-20 (Арцёмвугаль) — 12 тыс. тонакілометраў. Такім чынам, —7.900—30 тыс.—20 тыс. і 12 тыс. тонакілометраў,—падумайце, таварышы, якія тут велізарныя рэзервы!

Навучыцца працаваць так, як працуе тав. Чарэднічанка, і мы бу...

...аграмадны прырост прадукцыі, перад якім памеркнуць і ўсе тыя прыросты, якія мы маем зараз і якімі мы ганарымся.

Калі гавораць аб тым, што не хапае таго, другога, трэцяга і таму не могуць выканаць праграму, гэта няверна. Калі людзі працуюць як след, справа ідзе добра, усяго хапае; як толькі празявалі, правалілся, пачынаюцца скаргі на няхваткі, трэба-ж каго-небудзь іншага абвінаваціць—няэручна абвінаваціць сябе.

А тое, што вам далі, як вы здолелі скарыстаць—вось аб чым ідзе гутарка.

Я думаю, што мы маем магчымасць не толькі выканаць план у 1935 г. і 1937 г., але і маем усе тэхнічныя магчымасці к таму, каб перавыканаць гэты план. Усё залежыць ад таго, як людзі асвойваюць тэхніку, як яны працуюць. Гэта цалкам у нашых руках. Летам 1931 г. горда прагучэлі словы тав. Сталіна:

«Рэальнасць нашай праграмы — гэта жывыя людзі, гэта мы з вамі».

Хіба прыведзеныя мною дасканалыя ўзоры работы не з'яўляюцца яркім пацвярджэннем гэтых слоў?

Я думаю, што партыйныя арганізацыі нашых вугальных басейнаў, якія заўсёды вельмі моцна дапамагаюць нашай рабоце, дапамогуць нашым вугальшчыкам аўладаць першакласнай тэхнікай, якой яны ўзброены. А аўладаўшы ёю як след, мы дамо далёка больш вугалю.

Мы вядзем зараз вопытную работу па падземнай газіфікацыі вугалю. Ёсць сякія-такія прыкметы, што гэта справа можа ўдасца, але сказаць, што яна абавязкова ўдасца, пакуль цяжка.

Самарская ДРЭС	5,8	15,2
Егоршынская ДРЭС	10,5	24,5
Нова-Сібірская	5,5	11,5
ЗАГЭС	13,0	25,0
Крымэнерга	7,5	11,1
Калінская ПЭЦ	4,0	10,0
Пермская ДЭС	4,6	8,0
Грышынская электрастанцыя	даных няма	даных няма.
Донэнерга	5,0	8,0
Усяго па пашыраных станцыях:	711,6	1.757,4

Пашыраны наступныя буйныя заводскія станцыі:

Магутнасць на	1-І-31 г. у тыс. клвт.	1-І-35 г. тыс. клвт.
1. Бакінская ДРЭС «Красная Звезда» (ЗСФСР)	89,6	109,0
2. Бакінская ДРЭС імя Красіна (ЗСФСР)	18,0	67,6
3. Грозненская ЦЭЦ (Паўночны Каўказ)	10,0	25,0
Усяго па пашыраных станцыях:	117,6	201,6

Усяго магутнасць новых раённых і буйных прамысловых станцый, пабудаваных за гэтыя чатыры гады, складае 1682 тыс. квт.

Магутнасць раённых і буйных заводскіх станцый, якія падвергліся пашырэнню за гэтыя гады, узрасла з 829 тыс. квт. да 1.959 тыс. кват.

Такавы вынікі электрыфікацыі нашага Саюза. Электрычныя станцыі перавыканалі план 1934 г. на 955 млн. кіловат-гадзін.

Задача цяжкой прамысловасці па далейшаму будаўніцтву электрастанцый НКЦП увесці ў 1935 годзе новыя магутнасці па раённых і буйных заводскіх электрастанцыях НКЦП на 747 тыс. квт.

Мы павінны забяспечыць выкананне плана другой пяцігодкі і выпрацаваць у 1937 г. 38 млрд. кіловат-гадзін электраэнергіі, з іх па раённых электрастанцыях 24,5 млрд. квт.

У будаўніцтва раённых электрастанцый укладваецца ў гэтым годзе 925 млн. руб.

Такавы вынікі, такавы дасягненні. Яны немалыя і імі можна ганарыцца, але супакойвацца на гэтым работнікам электрастанцый ніяк нельга.

Бліскучыя тэхнічныя паказальнікі па асобных станцыях ніяк не павінны ўтойваць ад нас, што вельмі многія нашы станцыі да гэтага часу працуюць нездавальняюча. Мы ведаем, а яшчэ лепш за нас ведаюць таварышы, якія працуюць у раёнах, на заводах, на шахтах, на руднях, як часта перарываецца падача энергіі. На нашых электрастанцыях да гэтага часу вельмі часта бываюць аварыі. Праўда, за апошнія два гады тут ёсць значны рух наперад па барацьбе з аварыямі, але ні для каго не абавязкова, у тым ліку для работнікаў электрастанцый, і тая колькасць аварый, якія ёсць і сёння на нашых электрастанцыях. Мы павінны біцца за тое, каб зусім пазбегнуць аварый на нашых электрастанцыях. Работнікі нашых электрастанцый павінны прыкласці ўсе намаганні, каб вылечыць нашы электрастанцыі ад тых недахопаў, якія яны маюць у сучасны момант.

ВУГОЛЬНАЯ ПРАМЫСЛОВАСЦЬ

Пераходжу да вугольнай прамысловасці. Падняць здабычу вугалю да ўзроўню поўнай забяспечанасці патрэбнасці краіны, механізаваць здабычу вугалю, развіць мясцовыя вугольныя раёны і тым самым вызваліцца ад далёка прывознага вугалю, развіць Кузбас — крыніцу жыўлення Кузнецкага і Магнітагорскага заводаў, развіць Караганду і Бурэю — вось задачы, якія былі пастаўлены партыяй і ўрадам у галіне вугольнай прамысловасці. Задачы, як бачыце, не з лёгкіх.

У 1930 г. мы здабылі 48.455 тыс. тон вугалю, у тым ліку:

Данбас — 36.957 тыс. тон.

Падмаскоўны басейн 1.818 тыс. тон.

Урал — 2.381 тыс. тон.

Кузбас — 3.684 тыс. тон.

Усходняя Сібір — 1.360 тыс. тон.

Гэта вугледабыча трымала ўсю народную гаспадарку па галодным пайку, і не магло быць ніякай гутаркі аб тым, каб такая здабыча забяспечыла ўсё ўзрастаючыя патрэбнасці краіны.

У 1934 годзе мы далі 92 млн. тон — к 1930 году 190 проц., у тым ліку:

Данбас — 60.016 тыс. тон — 162 проц. к 1930 г.

Падмаскоўны басейн—4.906 тысяч тон—269,8 проц. к 1930 г.

Урал — 5.507 тыс. тон — 231,3 проц. к 1930 г.

Кузбас — 11.584 тыс. тон — 314,4 проц. к 1930 г.

Усходняя Сібір — 3.454 тыс. тон — 254 проц. к. 1930 г.

Далёкі Ўсход — 2.995 тыс. тон — 183,6 проц. к 1930 г. (апошнія два гады знаходзіцца ў эксплаатацыі ў НКШЗ).

Сярэдняя Азія — 999 тыс. тон — 249,5 проц. к 1930 г.

Караганда — 1830 тыс. тон, а ў 1930 г. толькі 11.900 тон.

ЗСФСР — 239 тыс. тон — 219 проц. к 1930 г.

Астатнія дробныя раёны — 600 тыс. тон — 606 проц. к 1930 г.

Як бачыце, поспех тут бясспрэчны. Але для таго, каб яго дабіцца, трэба было ўкласці ў вугольную прамысловасць на працягу чатырох год 2.622 млн. рублёў і павялічыць асноўныя фонды вугольнай прамысловасці з 511 млн. на 1 студзеня 1931 г. да 1.450 млн. на 1 студзеня 1935 г. Трэба было закончыць праходку і ўвесці ў эксплаатацыю 144 новыя шахты і рэканструяваць 32 шахты агульнай магутнасцю ў 70 млн. тон гадавой здабычы, трэба было даць вугольнай прамысловасці 760 цяжкіх урубавых машын, 7.900 адбойных малаткоў, 1275 электрасвёрдлаў, 297 электравозаў. А самая галоўная задача заключалася ў тым, каб авалодаць гэтымі механізмамі і дабіцца высокай прадукцыйнасці гэтых механізмаў.

Ні ў адной галіне прамысловасці цякучасць рабочай сілы не біла нас так, як у вугольнай прамысловасці. Труднасць з асваеннем механізмаў, недастатковая падрыхтаванасць тагочаснага каманднага складу вугольнай прамысловасці, выцякаючая адсюль арганізацыйная неразбярыха — стварылі сярод вугольшчыкаў, асабліва ў Данбасе, даволі моцныя настроі супроць механізмаў і механізацыі: калі справішся з новымі механізмамі — невядома, калі зможаш наладзіць правільны тым пацягнуць здабычу, — так разважалі многія тагочасныя кіраўнікі.

Гэта пазіцыя пацярпела банкруцтва. Гэтым настроям, тагочаснай арганізацыйнай неразбярысе, канцылярска-бюракратычнаму метаду кіраўніцтва нанесла сакрушальны смяротны ўдар пастанова Цэнтральнага Камітэта нашай партыі і Соўнаркома Саюза ад 8 красавіка 1933 г. Пасля гэтай пастановы развіццё нашай вугольнай прамысловасці было пастаўлена на здаровы шлях. Вугольны Данбас на аснове рашэння Цэнтральнага Камітэта нашай партыі і Соўнаркома пры аграмаднай дапамозе ўсіх украінскіх арганізацый і асабліва Данецкага абкома КП(б)У і яго кіраўнікоў выканаў праграму вугледабычы ў 1934 г., даўшы 60 млн. тон вугалю і тым самым забяспечыў нармальнае развіццё нашай народнай гаспадаркі і, у прыватнасці, металургічнай прамысловасці на Украіне **(Апладысменты).**

Задача вугольных раёнаў нашага Савецкага Саюза — даць у 1935 г. 112,2 млн. тон вугалю, з іх па Наркамцяжпрому — 104,1 млн. тон.

Данбас павінен даць 68 млн. тон, Кузбас — 14 млн. тон, Падмаскоўны раён — 7 млн. тон, Уралвугаль — 7 млн. тон, Караганда — 2,5 млн. тон, Усходняя Сібір — 2,6 млн. тон, Кірвугаль — 1.350 тысяч тон, Ткварчэлы — ўпершыню павінны даць 150 тыс. тон, Ткібулы — 350 тыс. тон.

К канцу 2-й пяцігодкі мы павінны даць 152,5 млн. тон вугалю.

Гэта — задача не лёгкая, але абсалютна выканальная.

Трэба толькі адно — працаваць лепш, чым працуем сёння. У нас звычайна бывае так: калі праграму выканалі, то лічаць, што працуюць бліскуча. Калі тая ці іншая галіна прамысловасці, тое ці іншае прадпрыемства выконвае сваю праграму, а ты да яго падыйдзеш і скажаш — праграму то ты выканаў, але працуеш не так добра, як трэба, людзі здзіўляюцца, разводзяць рукамі і гавораць: як-жа так, мы праграму выканалі і не так добра працуем? Як-жа гэта можа быць?

Да вельмі проста!

Мы ўзброены найлепшай тэхнікай. Нашы заводы, нашы шахты, нашы фабрыкі ўзброены такой выдатнай сучаснай тэхнікай, якой ні адна краіна не мае **(Бурныя апладысменты).**

Вы можаце запытаць, якім гэта чынам — ні адна краіна не мае най тэхнікі і гэтым узброілі свае прадпрыемствы. А ў іх многія заводы і шахты ўзброены машынамі 19-га і пачатку 20-га стагоддзя. Наш асноўны капітал, тыя мільярды, аб якіх я гаварыў, — гэта лепшая тэхніка, якая ёсць у свеце.

З чаго мы выходзім, калі гаворым нашым вугальшчыкам — вы надрэнна працавалі ў гэтым годзе, вы выканалі праграму, але трэба працаваць лепш? Мы выходзім з таго, што машыны, якія знаходзяцца ў іх руках, тая ўрубавая машына, той адбойны малаток, той электравоз, які ў нас ёсць,— гэтыя машыны да гэтага часу скарыстоўваюцца не так, як трэба.

Вугольная прамысловасць выканала праграму, забяспечыла краіну вугалем, мы не сядзім на галодным пайку — гэта верна. Але як скарыстоўваюцца ўрубавыя машыны? Урубавыя машыны скарыстоўваюцца толькі на 74 проц., а 26 проц. усіх наяўных урубавых машын зусім не працуюць. Адбойныя малаткі скарыстоўваюцца толькі на 49 проц. — менш паловы, электравозы толькі на 71 проц., а дзе 29 проц? — стаяць у бяздзеянні. Мы ўклалі золата, мы ўклалі нашу працу, каб мець магчымасць працаваць на новых механізмах, а яны бяздзейнічаюць. Чаму, на якой падставе? Дзякуючы нашай выдатнай рабоце? Не, дзякуючы таму, што мы яшчэ поўнасцю не авалодалі гэтай тэхнікай. А мы павінны поўнасцю авалодаць ёю ва што-б там ні стала.

А што даюць тыя ўрубавыя машыны, якія працуюць?

Сярэднемесячная прадукцыйнасць урубавай машыны па Данбасу (я бяру лепшы раён, які выконвае праграму)—2700 тон. Мяжа гэта ці не мяжа? Калі пачнеце размаўляць з вугальшчыкамі то яны скажуць—пойдзем на 3 тыс., ну на 3.200. А як быць з такімі фактамі? Вось на шахце імя Менжынскага (Кадзіеввугаль) пласт (атаман) ёсць машыніст урубавай машыны—не амерыканец, не француз, не германец, ні тым больш «не арыйскага паходжання» **(смех)**, а простага прозвішча — тав. Тельных і гэты тав. Тельных дае ў месяц 10 тысяч тон замест 2700 тон. **(Апладысменты).** Галасы з месц: гэта дэлегат з'езда?

— Так, тав. Тельных дэлегат з'езда.

Бяру шахту імя Ільіча: машыніст урубавай машыны тав. Ткачэнка дае замест 2.700 тон—9.000 тон. Бяру другую шахту № 5-6 дзем мець падвоенне і патраенне электравознай адкаткі.

У нашым распараджэнні ёсць магутная першакласная тэхніка і калі мы навучымся скарыстоўваць гэту тэхніку так, як гэта робяць тт. Чапэднічанка, Ткачэнка, Тельных, Жукаў, то мы будзем мець [illegible] перагонны завод на 10 тыс. тон вадкага апалу і будзем атрымліваць нафтапрадукты, таварышы нафтавікі, слухайце—мы будзем здабываць нафтапрадукты з вугалю і з'явяцца ў вас новыя «канкурэнты».

НАФТАВАЯ ПРАМЫСЛОВАСЦЬ

Пераходжу да нафтавай прамысловасці. Патрэбнасць у газе (керасіне), бензіне, у маслах расце і будзе расці з кожным годам. Трактарызацыя і аўтамабілізацыя нашай краіны, наша авіяцыя, нашы паравозы, нашы мартэны трэбуюць сёння і патрэбуюць яшчэ больш заўтра нафтавага апалу.

У 1934 г. мы далі 72 тыс. аўтамабіляў, план на 1935 год — на 92 тысячы аўтамабіляў, але-ж гэта — капля ў моры. У Амерыцы аўтамабільны парк—у 25 млн. аўтамабіляў. Колькі трэба выпусціць аўтамабіляў, каб дагнаць Амерыку і колькі трэба здабыць нафты і бензіну, каб даць пажыву гэтым аўтамабілям.

Трактароў у 1934 годзе мы выпусцілі 93 тысячы, у 1935 годзе мы павінны даць 97 тыс. На палях калгасаў і соўгасаў працуюць 311 тыс. трактароў. Усё гэта патрабуе велізарнай колькасці гаручага і мы павінны задаволіць гэтыя патрабаванні. Ці можам мы задаволіць гэтыя патрабаванні? Паводле даных начальніка Геолагаразведачнага ўпраўлення акадэміка тав. Губкіна, агульны запас нафты ў Саюзе вылічаецца ў сучасны момант у 3 млрд. тон (а мы здабылі ў 1934 годзе 25,6 млн. тон). 3 млрд. тон, або 32 проц. усіх сусветных запасаў нафты, што ставіць СССР на першае месца ў свеце па прыродных запасах нафты. У тым ліку ў Баку і яго раёнах мы маем 1 млрд. 325 млн. тон, у Эмбанафце—639 млн. тон, у Ішымбаеве — 60 млн. тон, у Майкопе —81,8 млн. тон, у Грозным 138 млн. тон, у Сярэдняй Азіі — 240 млн. тон. А колькі яшчэ ў нашай краіне ёсць неразведанай плошчы!

Нафты ў нашых нетрах многа і наяўнасць гэтых агромных запасаў дае магчымасць, калі мы будзем працаваць як след, здабыць нафты столькі, колькі трэба для нашай краіны, уключаючы і экспарт. Яшчэ ўчора недахват труб і абсталявання савецкай вытворчасці не даваў магчымасці разгарнуць работу ў тых памерах, якія нам неабходны. Трубы і ўсё абсталяванне прыходзілася ўвозіць з-за граніцы і плаціць золатам. У цяперашні час гэта прычына часткова знішчана або знішчаецца, і мы маем усе магчымасці на нашых айчынных трубках, на нашым айчынным абсталяванні шырока разгортваць нафтавую прамысловасць.

За чатыры гады мы ўклалі ў нафтавую прамысловасць 2 млрд. 135 млн. руб. У 1934 годзе здабыта нафты з газам 25 млн. 600 тысяч тон, — к 1930 году 135,9 проц., у тым ліку «Азнефть» дала 20.200 тыс. тон, перавыканаўшы сваю гадавую праграму.

Праграма здабычы нафты з газам на 1935 год — 30.300 тыс. тон, к канцу другой пяцігодкі мы павінны даць 46.800 тыс. тон нафты з газам. У 1935 годзе мы павінны прабурыць 1.580 тыс. метраў і ўвесці ў дзеянне 6 трубчатак і 14 крэкінгаў, і пракласці трубаправодаў на 1060 кілометраў.

Нафтавая прамысловасць першая з усіх галін нашай гаспадаркі яшчэ ў 1923-1924 г. стала рашуча пераходзіць на амерыканскія метады работы, на амерыканскую тэхніку. Гэта работа тады дала свае плады, нафтавікі выканалі сваю пяцігодку ў два з паловай года і наша партыя і ўрад адзначылі перамогі нафтавікоў вышэйшай узнагародай, даўшы ім ордэны Леніна. Але пасля гэтага сярод нафтавікоў пачалося некаторае супакаенне. Зразумелі так, што раз дабіліся выканання пяцігодкі за два з паловай года, то далей справа пойдзе самацёкам. А як вядома, самацёкам нічога нельга дабіцца, тым больш нельга пабудаваць сацыялізм.

Захапіўшыся фантанамі ў Грозным, там прахлопалі разведачныя работы на новыя пласты, новыя ўчасткі, і за гэта былі жорстка пакараны. У 1934 годзе грозненцы далі 3 млн. 594 тыс. тон нафты, супроць 7 млн. 149 тыс. у 1930 годзе.

Па ўсіх галінах у нас ідзе пераможны ход наперад, а Грознафта палічыла за лепшае ісці зваротным ходам.

ПРАЦЯГ НА 2 СТАРОНЦЫ

*) Пачатак даклада глядзі ва ўчарашнім нумары.

СПРАВАЗДАЧНЫ ДАКЛАД НАРОДНАГА КАМІСАРА ЦЯЖКАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ САЮЗА ССР тав. С. ОРДЖАНІКІДЗЕ

Якія недахопы ёсць у нафтавай прамысловасці, у чым асноўны недахоп? Гэты недахоп, таварышы, перш за ўсё і раней за ўсё ў недапушчальна павольным бурэнні. Мы бурым недапушчальна павольна, мы эксплаатуем дзейнічаючыя скважыны часта па-варварску і некультурна. Бяру лепшы раён з усіх раёнаў нашай нафтавай прамысловасці—Бакінскі раён. Азнафта ў 1934 годзе выканала план, выканала план і ў 1933 годзе. Азнафта ў 1934 г. дала прырост 4 млн. тон, чаго ніколі бакінская нафтавая прамысловасць не давала. **(Апладысменты).**

Азнафта ў 1934 годзе дала 20 млн. 200 тысяч тон. а ў 1930 г. яна давала 10,7 млн. — рост на 88 проц. І тым не менш — няхай таварышы бакінцы на мяне не крыўдзяцца — я думаю, на іх прыкладзе нам трэба вучыцца, як не трэба працаваць. **(Смех).**

Зразумела, і ў галіне бурэння мы не топчамся на адным месцы Бяру зноў-такі Азнафту. Хуткасць па ўсіх відах бурэння ў 1930 годзе па Азнафце на станок-месяц складала 87,9 метраў. У 1934 годзе—187,6. Па эксплаатацыйнаму бурэнню ў 1930 годзе было 107,7 метра, а ў 1934 годзе — 216,8 метра. Як бачыце, рост вялік—падваенне. А ў параўнанні з амерыканскімі скорасцямі, гэта чарапашы крок. Скважыны глыбінёй у 1200-1500 метраў амерыканцы бураць і ўводзяць у эксплаатацыю на працягу аднаго месяца, — мы-ж бурым і ўводзім у эксплаатацыю такія скважыны, у лепшым выпадку ў чатыры-пяць месяцаў, а то і ў год і нават больш. Мы амаль не ўмеем свідраваць як след скважын звыш 1500 метраў глыбіні, а амерыканцы лёгка свідруюць на глыбіню 2000-2500 метраў і з гэтай глыбіні пампуюць нафту.

Тут часта гавораць — у амерыканцаў другое абсталяванне і тое, што можа рабіць амерыканец, мы не здольны зрабіць. Такія разгаворчыкі сярод нафтавікоў усіх нашых раёнаў ёсць. Часта можна чуць такую размову: што амерыканцы, амерыканцы! Амерыканец сядзіць у сябе на буравой, і калі яму патрэбна якое-небудзь тэхнічнае снабжэнне—труба або што-небудзь іншае, ён па тэлефону заказвае, і

метраў на станок-месяц, буравы майстар Мусейбдунья на промысле імя тав. Кагановіча ў Баку скважыну № 260 прасвідраваў з хуткасцю 774 метры Гэта ў Баку.

А вось Майкоп. Буравы майстар тав. Дзугаеў буравую № 144 на глыбіню 1260 метраў прасвідраваў за 38 дзён. Буравы майстар тав. Мельнікаў даў на скважыне № 121 хуткасць 634 метры буравы майстар тав. Волкаў — 624 метры, тав. Пасковін — 535 метраў, тав. Усаў — 470 метраў. У Грознафце брыгада тав Цесара прасвідравала буравую на Малгобеку глыбінёй 812 метраў пры сярэдняй хуткасці 540 метраў у месяц. Вось вам, таварышы, лічбы: 216,8 сярэдняя, — 500-700 у асобных брыгад.

У чым тут справа? Я распытваў гэтых буравых майстроў і адказ аказаўся просты — арганізавалі добрую брыгаду правільна яе расставілі, добра арганізавалі працу, забяспечылі добры догляд абсталявання, трубаў — і рэзультаты атрымаліся добрыя.

Ці значыць гэта, што нам не трэба пераходзіць на абсталяванне больш высокай якасці, на больш высокай якасці трубы? Вядома, не. Мы павінны будзем пераходзіць і будзем пераходзіць, але пакуль мы свідруем з хуткасцю толькі 200 метраў, пакуль мы яшчэ не ўмеем свідраваць як след, не дабраліся і да 500 метраў у месяц, чатырохскорасных лябёдак нам не трэба, як гаварыў мне тав. Борц — нам. начальніка Азнафты. Ён гаварыў: калі дасцё нам зараз чатырохскорасныя лябёдкі, то, з прычыны таго, што мы не ўмеем свідраваць як след, мы павінны будзем пераключыць іх на дзве скорасці.

Прыведзеныя прыклады гавораць аб тым, што можна свідраваць лепш і што мы павінны свідраваць лепш і на тым абсталяванні, якое мы зараз маем.

Як абстаіць справа з эксплаатацыяй? — Таксама няважна Возьмем, напрыклад, кампрэсоры. Нашы нафтавікі даскапала ведаюць якое яны маюць аграмаднае значэнне для нафтавай прамысловасці — калі трэба атрымліваць

нікі, добрыя работнікі, калі яны адмовяцца ад адной дрэннай прывычкі, якая ў іх пакуль вельмі моцная. Яны глыбока ўпэўнены, што яны літаральна ўсё ведаюць. Самакрытыкі не любяць І калі акадэмік тав. Губкін змясціў у нафтавым журнале артыкул, даволі крытычны, але правільны, яны былі пакрыўджаны. А, па-мойму, ім трэба вучыцца на сваіх памылках Мы выхавалі свае кадры і выхоўваем іх не ў цяплічнай абстаноўцы, а ў агні большэвіцкай самакрытыкі Калі таварышы бакінцы і ўсе другія нафтавікі адмовяцца ад няправільнага прадстаўлення аб тым, быццам яны манапалісты ў веданні ўсіх нафтавых спраў, і будуць вучыцца і вучыцца, — яны могуць нам гарантаваць тую здабычу і тое разгортванне нафтавай прамысловасці, якое нам патрэбна. **(Апладысменты).**

Такія-ж маладыя інжынеры кіруюць і ў Грознафце, якая зараз знаходзіцца ў даволі сумным становішчы. Тав. Розеноер у Грознафце і тав. Баршчэўскі ў Майнафце — з таго-ж пакалення Баршчэўскі энергічны, напорысты чалавек. Калі я яго спытаў, чаму мы свідруем чарапашымым крокам, чаму нельга свідраваць па-іншаму, ён таксама паўтарыў мне сёе-тое з «амерыканскіх казак», а потым,

калі ён узяўся за справу, арганізаваў работу як след, ён дабіўся тых рэзультатаў, аб якіх я дакладваў. Майнафта план у 1934 г. перавыканала. Яму ўдалося скважыну на глыбіні ў 1.260 метраў прасвідраваць у трыццаць восем дзён, дасягнуўшы хуткасці амаль у 1.000 метраў у месяц. Цяпер задача — гэты добры рэзультат пашырыць на ўсе буравыя. Таксама энергічна вёў работу ў новым нафтавым раёне Молгабеку тав. Розеноер.

Для перамогі бакінскіх нафтавікоў аграмадныя намаганні прыклала ўся Закаўказская партыйная арганізацыя. Выдатныя кадры сакратароў райкома — т. Акопаў, т. Нарыманаў, т. Ахун-Задэ, тав. Бандарэнка, т. Гурэвіч і інш. з'яўляліся і з'яўляюцца перадавымі барацьбітамі за нафту.

Шмат намаганняў прыклаў тав. Айраў — сакратар ЦК Азербайджанскай комуністычнай партыі для перамогі бакінскіх нафтавікоў. Аграмадныя намаганні і энергію праявіў сакратар Закаўказскага крайкома тав. Берыя, які тыдні і месяцы сам праводзіў у Баку, вывучаў кожны раён, кожную буравую. **(Апладысменты).**

Далейшая задача заключаецца ў тым, што мы павінны рэзка, хутка павысіць скорасць бурэння. Тых скорасцей бурэння, якія ёсць

зараз, мы цярпець не можам. Пераабсталяваць нашы нафтавыя промыслы трэба будзе, але сёння, пры тым абсталяванні, якое ў нас ёсць, мы маем магчымасць падвоіць і паскорыць скорасці бурэння; трэба толькі, каб таварышы нафтавікі навучыліся працаваць як след Калі мы даб'емся больш высокіх скорасцей бурэння і адмовімся ад азіяцкіх метадаў эксплаатацыі, перамога забяспечана. І не такія вышыні мы бралі, бралі пацяжэй, возьмем і гэту вышыню.

Торф у нашым апалавым балансе адыгрывае значную ролю. У 1930 годзе па саюзных прадпрыемствах мы здабылі торфу 4 млн. 900 тыс. тон, у мінулым годзе мы здабылі 11 млн. 700 тыс. тон. Доля механізаванай здабычы дасягнула 65 проц. Торф і сланцы маюць тое велізарнае значэнне, што яны вызваляюць нас ад прывознага вугалю. Як ні цяжка здабываць торф, як ні непрыемна гэта работа, але развіваць яе нам трэба. Трэба толькі гэту справу як след механізаваць.

Мы павінны будзем таксама развіваць вельмі быстра гдоўскія сланцы каб вызваліць краіну ад перавозак велізарнай колькасці апалу для Ленінграда.

ЧОРНАЯ МЕТАЛУРГІЯ

Пераходжу да чорнай металургіі. Самай цяжкай, самай складанай задачай было для нас развіццё чорнай металургіі. Без металу не магло быць і гутаркі ні аб якой індустрыялізацыі і рэканструкцыі гаспадаркі краіны.

Ферасачная металургія давала 4 млн. 200 тысяч тон чыгуну, 4 млн. 200 тыс. тон сталі і 3 млн 500 тыс. тон пракату. У 1930 г. мы мелі 5 млн тон чыгуну, 5 млн. 863 тыс. тон сталі, 4 млн. 813 тыс тон пракату, у тым ліку якаснага пракату 212 тыс. тон. А патрэбнасць краіны была аграмадная. Ферасплаваў мы тады амаль

49 тыс. Рост — на 81 проц. Увялі ў эксплаатацыю 80 новых мартэнаўскіх печэй з плошчай пода ў 3 тыс. кв метраў, павялічылі плошчу пода на 48 проц. Уведзена ў строй і адноўлена пракатных станаў 35 з магутнасцю па блюмінгах — 5 млн. 150 тыс. тон, па загатовачных станах — 1.095, па чыставых станах — 1 млн. 55 тыс. тон, у тым ліку пяць магутных блюмінгаў, падобных якім у нашай краіне раней не было. Новых трубных станаў уведзена 10 магутнасцю ў 232 тыс. тон, тады як у 1930 годзе ўся вытворчасць залежных труб складала 264

план па чыгуну і пракату і недадалі каля 250 тыс. тон па сталі. Перавыкананне плана было забяспечана добрай работай па рудзе, коксу, флюсах, агнеўпорных заводах, а таксама заводскаму транспарту.

Па чыгуну мы занялі першае месца ў Еўропе, даўшы 10 млн 440 тыс. тон. Прырост за год — 3 млн. 332 тыс тон, чаго ні адна краіна ў мінулым не давала. **(Апладысменты).** К 1930 г. гэта складае 208 проц.

Сталі мы далі 9 млн. 565 тыс. К 1930 г. — 163 проц. Ферасплаваў далі 67 тыс. тон, супроць

Прамова тав. ОРДЖАНІКІДЗЕ на нарадзе работнікаў цяжкай прамысловасці 20 верасня 1934 г.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

юць самі металургі Кузнецкі завод даў за 1934 год каэфіцыент 1,14, Макееўскі імя Кірава — 1,14, Сталінскі — 1,17, ён палепшыў значна сваю работу з часу партыйнага з'езда. Крываражскі — 1,18, Азоўсталь — 1,22, Магнітагорскі імя Сталіна — 1,23, завод імя Пятроўскага — 1,24. Далей не варта чытаць.

ХАТАЕВІЧ. — Старыя лічбы.

ОРДЖАНІКІДЗЕ. — Не, тав. Хатаевіч, у мяне абсалютна новыя

но тав. Бірман, вельмі няважна мы яшчэ працуем на мартэнах. Лепш працуем, чым у мінулым годзе, ёсць, безумоўна, значны зрух наперад, але гэтага недастаткова. Мы здымаем з квадратовага метра пода 3,40 тоны. Гэта нікуды не годна, папрабуйце палепшыць работу, раўняйцеся па лепшых печах, па лепшых цэхах і вы атрымаеце аграмадны прырост. На Дзяржынцы мы здымаем з квадратовага метра пода 5 тон сталі. Тое самае ў апошні час у новым

спабжэнне—труда або што-небудзь іншае, ён па тэлефону заказвае, і яму прывозяць, а ў нас колькі трэба мучыцца. У амерыканцаў 4-скорасныя лябёдкі, у амерыканцаў магутныя помпы, у амерыканцаў трубы іншыя, а ў нас... Ну, куды-ж нам да амерыканцаў?

Зразумела, падобныя размовы нікуды не гадзяцца. Гэта размовы адсталых людзей, і, вядома, не па іх нам раўняцца. Мы будзем раўняцца на тых, хто ўмее працаваць. Прыклады добрай работы паасобных брыгад Бакінскага раёна гавораць аб непрыгоднасці людзей, якія балбочуць аб немагчымасці дасягнуць лепшых паказальнікаў па бурэнню.

Пры сярэднегадавой скорасці бурэння ў 1934 г. — 216.8 метра на станок-месяц, — у Сталінскім раёне начальнік групы бурэння т. Бабаеў прасвідраваў за 9 месяцаў 5 скважын на глыбіню звыш 1000 метраў кожная пры скорасці звыш 300 метраў на станок-месяц. Сярэдняя — 216.8—а тут 300 метраў. На асобных скважынах непрадукцыйны час хістаўся ў межах 3-4 проц., у той час, як у сярэднім па Азнафце непрадукцыйны час дасягаў у 1934 годзе — 32 процанты.

Другі таварыш Іоанісян — начальнік групы бурэння на промысле імя Азізбекава (Кала) прасвідраваў скважыну № 162 на глыбіню 1.190 метраў з хуткасцю 517 метраў у месяц і звёў непрадукцыйны час к 17 проц.

Скважыну № 161 на глыбіню 1180 метраў той-жа таварыш Іоанісян прасвідраваў з хуткасцю 513 метраў і звёў непрадукцыйны час к 6 проц., а скважыну № 165 на глыбіню 1155 метраў — з хуткасцю 502 метры ў месяц (непрадукцыйны час — 15 проц.) і, нарэшце, скважыну № 208 на глыбіню 1150 метраў ён прасвідраваў з хуткасцю 575 метраў, пры чым непрадукцыйны час склаў 14 проц.

На промысле імя тав. Кагановіча тав. Карпенка прасвідраваў скважыны на глыбіню 1.400, 1460 метраў з хуткасцю 330-360 метраў у месяц, маючы непрадукцыйную трату час ад 8 да 15 проц.

У той-жа самы час на Лок-Батаву пры меншай глыбіні у другіх раёнах, хуткасць за 10 месяцаў 1934 г. была 193 метры, падаючы ў некаторыя месяцы, як у вопасні, да 93 метраў.

Непрадукцыйная трата часу (жнівень—верасень) дасягае 48-50 проц., г. зн. палову часу не працавалі.

Буравы майстар тав. Аванесаў на промысле імя тав. Сталіна ў Багу з'уе за 10 месяцаў 5 скважын пры скрозь хуткасці 500 васці — калі трэба атрымліваць кампрэсоры, яны равуць ва ўсё горла — «Дай пабольш, дай пабольш кампрэсараў». Атрымаўшы, трэба сачыць за імі як след, а што ёсць на справе? Вы заходзіце ў кампрэсорную. Кампрэсоры круцяцца, працуюць. Але калі вы захочаце даведацца, колькі-ж кампрэсор качае паветра, колькі гэты кампрэсор дае ў скважыну, то вы гэтага не даб'ецеся, бо ніхто нічога не ведае. Калі я запытаў начальніка кампрэсорнай, дык ён заявіў, што не ведае, бо няма вымяральных прылад. Падумайце толькі. Мы робім вымяральныя прылады, мы прывозім прылады з-за граніцы, на сотні мільёнаў прывезлі абсталяваньня, і ніхто не дадумаўся каб патрабаваць гэтыя прылады.

У аднаго пабываўшага ў Амерыцы вельмі добрага інжынера тав. Кузьміна — як усе сцвярджаюць, здольнага інжынера — начальніка промысла імя Азізбекава (Кала) я запытаўся: у Амерыцы таксама брудна вакол і на самым промысле, як у нас? — Не, там нафта ідзе па трубах. — адказаў ён, — лужыны нафты не ўбачыш. Ён расказаў характэрны выпадак, калі ён раз хацеў паглядзець нафту і хацеў адкруціць кран, да яго ў момант падскочылі астанавілі, прынеслі шклянку і сказалі — калі ласка, бярыце нафту ў шклянку. Я запытаў таварыша Кузьміна, ці не варта нам перанясць гэтыя звычаі ў амерыканцаў і таксама культурна весці справу? Пярэчанняў з яго боку я не сустрэў, але прывычка к бруду ў нашых нафтавікоў агромная, і горш за ўсё тое, што яны глыбока пераконаны, быццам інакш не павінна быць і не можа быць. А супроць бруду і некультурнасці трэба павесці рашучую барацьбу.

Мы часта з'яўляемся сведкамі, калі толькі-што пушчаная з вялікім дэбітам буравая на другі-трэці дзень авадняецца, мы маем велізарную колькасць аварый, якія суправаджаюцца частымі пажарамі — усё гэта рэзультаты азіяцкіх метадаў эксплаатацыі.

Мы маем маладыя камандны склад на ўсіх бакінскіх нафтавых промыслах.—Інжынеры тт. Борц, Петэрсон, Нікіцін, Кузьмін, Тэр-Газар'ян, Петрас'ян і сотні другіх інжынераў — гэта тая самая моладзь, якая зараз змагаецца за нашу прамысловасць, вядзе яе наперад. з'яўляецца яе каранніком. Гэта — здольныя інжынеры. У іх мала гаспадарчага вопыту, але ў мяне няма ніякіх сумненняў, што з іх могуць выйсці добрыя інжынеры, добрыя гаспадар-

...грэбнасць краіны была аграмадная. Ферасплаваў мы тады амаль не выраблялі, а без іх якаснага пракату не атрымаеш. Перад партыяй і ўрадам стаяла задача весці фарсаваным тэмпам будаўніцтва новых аграмадных металургічных заводаў. Мы разгарнулі ў аграмадных памерах будаўніцтва новых і рэканструкцыю старых заводаў. Пачалі будаваць Кузнецк і Магнітагорск, Запарожсталь, Азоўсталь, Тульскі, Ліпецкі, Крыварожскі, Тагільск заводы, прыступілі за рэканструкцыі заводаў імя Дзержынскага, Макееўскага, Варашылаўскага, заводаў «Красный Октябрь», «Электросталь», Златаўстаўскага, да будаўніцтва трубных заводаў: Перша-Уральскага, Нікапальскага, Марыупальскага, Таганрогскага, імя Карла Лібкнехта, Сінарскага, Лепецкага, Выксунскага, Макееўскага і інш.

Наўрад ці калі-небудзь якая-небудзь краіна будавала адначасова столькі металургічных заводаў.

Вы ведаеце, якіх аграмадных трудоў і сродкаў патрабуе будаўніцтва металургічных заводаў. Тут справа не толькі ў тым, каб пабудаваць доменны цэх, мартэнаўскі і пракатны, а справа ў тым, каб прывесці ў рух усё гэта, а для гэтага патрабуецца аграмадная работа па рудзе, па флюсах, агнеўпорах, па коксу, па электраэнергіі, транспарту і па рамонтных дапаможных прадпрыемствах. Даволі ўказаць, што на адну тону металу патрабуецца перапрацоўка 5 тон сыравіны. Грузазварот Магніткі амаль роўны грузазвароту цэлай Паўднёва-Уральскай дарогі, якая яе абслугоўвае. Водаправод Магніткі і Кузнецка кожны ў паасобку больш водаправода Ленінграда. На былым яшчэ некалькі год назад голым стэпу Магніткі цяпер пабудаван аграмаднейшы завод і горад з насельніцтвам у 220 тысяч чалавек. А ў Сібіры вырас Кузнецкі завод з горадам у 170 тысяч жыхароў.

З гэтага можна бачыць, якія аграмадныя сродкі трэба было ўкласці ў металургію, каб паставіць яе на ногі. Ленінская партыя перад труднасцямі не спыняецца. Яна ўклала за чатыры гады ў чорную металургію 5 млрд. 306 млн. рублёў. Мы ўвялі ў дзеянне за гэтыя чатыры гады 24 новыя доменныя печы, з іх ёмістасцю ад 800 да адной тысячы кубаметраў — 13 пячэй і звыш адной тысячы—6 пячэй. Павялічылі агульны аб'ём доменных пячэй з 27 тыс. кубаметраў у 1930 годзе да часць залежных труб складала 264 тыс. Коксавых пячэй уведзена 1.493 магутнасцю ў 8,1 млн. тон коксу, тады як увесь выжыг коксу ў 1930 годзе склаў 6 млн. тон.

Магутнасць новых кар'ераў вапняку — 7.400 тыс. тон. Фактычная здабыча вапняку ў 1930 годзе складала 1.679 тон, а ў 1934 годзе дасягнула 7 млн. Новых кар'ераў для даламіту — 689 тыс. тон, прычым здабыча 1930 года складала 140 тыс. тон, а ў 1934 годзе — 638 тыс. тон.

Па агнетрывалай прамысловасці праведзена вялікае будаўніцтва новых заводаў, пашыраны старыя заводы, механізаваны кар'еры. Магутнасць агнетрывалай прамысловасці ўзрасла з 1.227 тон на 1-е студзеня 1931 года да 2.451 тыс. тон на 1-І 1935 г.

Калі яшчэ ў 1931 годзе мы ўвезлі з заграніцы 268 тыс. тон агнетрывалаў, то цяпер аб гэтым зусім і гутаркі быць не можа.

Калі ў 1930 годзе ўся работа на кар'ерах агнетрывалых глін і флюсаў праводзілася ручной працай, то цяпер мы маем на гэтых кар'ерах: 48 матавозаў (у 1930 годзе мелі 0), 48 экскаватараў (мелі 8), 80 паравозаў вузкай і шырокай калеі (было 16).

Руды здабыта ў 1934 годзе 21.700 тыс. тон, супроць 10.600 тыс. у 1930 годзе. Рост за 4 гады больш чым у два разы. Агульная магутнасць усіх новых руднікоў і шахт, уведзеных за гэтыя гады, перавышае 15 млн. тон гадавой здабычы. Акрамя Крывога Рога, дзе ўведзена за 4 гады новых магутнасцей на 8.200 тыс. тон, што падвоіла магутнасць у параўнанні з 1930 годам — распрацаваны новыя жалезарудныя раёны ў Магнітагорску,—магутнасць прадпрыемства ў 5 млн. тон руды, і распрацоўваецца Халілоўскі жалезарудны раён, Тельбес і праводзіцца чыгунка да новых рудных месцанараджэнняў Горнай Шорыі.

Таксама, як у вугалі, перамога ў гэтай галіне прамысловасці таксама базуецца цалкам на шырокай механізацыі ўсіх работ. Так. у Крывым Розе мы маем 624 скрэперныя лябёдкі замест 90 у 1930 годзе, электравозаў 33, у 1930 г. — нуль.

Чорная металургія мае 1.778 паравозаў, 21 тыс. 900 вагонаў і 6.500 клм. чыгуначных пуцей.

Сёння мы маем магутную металургію і выдатныя кадры, абслугоўваючыя гэту металургію ў 1934 годзе. Металургі перавыканалі сплаваў далі 67 тыс. тон, супроць 800 тон у 1930 г., электрасталі — 287 тыс., супроць 42 тыс. у 1930 г.

Пракату выраблі 7 млн. 34 тыс. тон, к 1930 г. — 146 проц., у тым ліку якаснага пракату 1 млн. 249 тыс. тон, супроць 242 тыс. у 1930 г., павелічэнне ў пяць раз. Труб жалезных — 469,6 тыс. тон, супроць 264 тыс. тон у 1930 годзе. К 1930 г. — 177,7 проц. Рэек чыгуначных — 786 тыс. тон, супроць 401 тыс. тон у 1930 г.

Калі параўнаць, таварышы, выплаўку чыгуну з іншымі краінамі, мы маем 10 млн. 440 тыс. тон, Германія мела ў 1934 г. 8 млн. 720 тыс., Францыя — 6.180 тыс., Брытанія — 6 млн., Бельгія — 2.900 тыс., Чэхаславакія — 610 тыс., Польшча — 380 тыс., Італія — 580 тыс., Швецыя — 550 тыс., Аўстрыя — 140 тыс., Амерыка — 16,5 млн. тон, Японія — 2.300 тыс. тон чыгуну.

Учора т. Розенгольц вам паведаміў ужо аб тым, што мы не толькі не думаем ні аб якім увозе чыгуну, але мы каля 100 тыс. тон чыгуну прадалі Японіі і калі спатрэбіцца, можам прадаць куды больш.

Як быццам перамогі і не дрэнныя, таварышы металургі. Металургі адчуваюць сябе імяніннікамі, лічаць, што яны перамаглі, пабілі сусветны рэкорд, далі прырост 3.332 тыс. тон чыгуну.

Нідзе ў свеце гэтага няма. Добрая справа, не супярэчу. Разам з вамі радуюся, таварышы металургі, радуемся ўсе, радуецца ўся краіна. **(Апладысменты).**

Наша партыя і ўрад уклалі шмат сіл і сродкаў, пакуль мы атрымалі гэтыя рэзультаты. Але ці можам мы на гэтым супакоіцца?

БІРМАН (дырэктар металургічнага завода імя Петроўскага).— Не!

ОРДЖАНІКІДЗЕ. Тав. Бірман адказвае, што не можам, я з тав. Бірманам згодзен. Калі мы возьмем доменную вытворчасць, то несумненна, маем добрыя каэфіцыенты ў сёлетнім годзе ў параўнанні з мінулым. У 1933 годзе мы далі каэфіцыент скарыстання аб'ёму доменнай печы 1.69, а ў 1934 годзе — 1,31. Гэта добра. Але ці дастаткова гэтага? Далёка не. І што гэтага недастаткова, даказвае Хатаевіч, у тэйне абсалютна новыя лічбы, можаце перакапацца.

ХАТАЕВІЧ. — Супастаўляць з Кузнецкам нельга.

ОРДЖАНІКІДЗЕ. — Добра, тав. Хатаевіч, супастаўляць з Кузнецкам нельга. Згодзен з вамі. Гэта механізаваны завод, аграмадныя домны. Я лічу, што Кузнецкі завод павінен працаваць далёка лепш, чым працуе. Ён не можа спыніцца на каэфіцыенце 1,14, а павінен даць адзін. І завод імя Петроўскага не можа спыніцца на 1,24, не гледзячы на тое, што ў 1933 г. ён даў 1,54. Ён павінен палепшыць сваю работу яшчэ больш.

БІРМАН. — За снежань 1,15.

ОРДЖАНІКІДЗЕ. — За снежань 1,15? Ну, тав. Бірман, лаўлю вас на слове, дайце каэфіцыент 1,15. **(Апладысменты).** І калі вы, тав Бірман, дасцё нам гадавы каэфіцыент 1,15...

БІРМАН. — Дамо!

ОРДЖАНІКІДЗЕ. — ...і ўсе заводы пойдуць за вамі і дадуць каэфіцыент 1,15, мы будзем даваць штогодзенна на тых доменных печах, якія ёсць сёння, не 31, не 32, а каля 40 тысяч тон чыгуну.

Давайце заключым гэты дагавор тут на з'ездзе, перад вышэйшым органам улады. **(Апладысменты).**

ВАРАШЫЛАЎ. — Папаўся, Бірман. **(Смех, апладысменты).**

ОРДЖАНІКІДЗЕ. — Слова, дадзенае на з'ездзе, тав. Бірман, павінна быць выканана ва што-б там ні стала. **(Апладысменты).**

Вы памятаеце, таварышы, калі металургі з'явіліся да тт. Сталіна і Молатава з пераможным рапартам, тав. Сталін, пахваліўшы металургаў, доменшчыкаў, указаў на адставанне сталі і пракату, а гэта асноўнае. Часамі гавораць: ну, што-ж, краіна, моў, у нас недастаткова насычана металамі, таму абратнага лому мала. Таму ў нас няма дастатковай колькасці мартэнаўскіх печаў вялікага аб'ёму.

А калі я гляджу на тое, што адбываецца на нашых заводах, я павінен сказаць, што ўсё гэта няпраўда. Няпраўда, што ў нас у краіне мала лому. Вядома, у нас няма столькі лому, колькі, напрыклад, у Германіі або ў Амерыцы. Вядома, няма такой колькасці, але той лом, які ёсць у нас у краіне, мы недастаткова збіраем **(галасы — «правільна»).** Няправільна, вядома, і тое, што ў нас не хапае мартэнаўскіх печаў, праўдзіва, адшчыкава на Макееўскім заводзе імя Кірава, маем гэта і ў тав. Сцепанава на заводзе «Серп і молат», маем гэта ў тав. Трэйцуба на «Красном Октябре», маем добрыя паказальнікі ў тав. Бірмана на паасобных печах, у тав. Завенягіна на магнітнай, у тав. Бутэнка на Кузнецку. Але недастаткова даць высокія паказальнікі на паасобных печах, трэба даць добрую работу на ўсіх печах і тады мы будзем мець аграмаднейшы прырост. Тут рэзерваў куды больш, чым у доменнай вытворчасці. У доменнай вытворчасці нашы металургі пашлі значна далей наперад, чым па мартэнах.

Тое-ж самае па пракату. Нашы пракатныя станы скарыстоўваюцца да гэтага часу даволі слаба. Аварыі, прастоі — біч нашых пракатных станаў. Навучыцеся на іх працаваць як след і тады праграма 1935 г. будзе не толькі выканана, але і перавыканана.

Праграма па металургіі, дадзеная нам урадам на 1935 г., не больш напружаная, чым праграма 1934 года. З гэтым таварышы-металургі павінны згадзіцца, а калі яны з гэтым згаджаюцца і ківаюць галавой у знак згоды, яны павінны перавыканаць праграму па ўсёй металургіі як па чыгуну, так і па сталі і пракату ў 1935 г. Магчымасць к гэтаму яны маюць. **(Апладысменты. Галасы: «Выканаем!»).**

Мы тут гаварылі адносна таго, што перавыканалі праграму 1934 года і выйшлі на першае месца ў Еўропе, але ад Злучаных Штатаў Амерыкі мы яшчэ далёкі. Магутнасць доменных печаў ЗША складае 45 млн. тон, а магутнасць сталеплавільных цэхаў — 67 млн. тон.

Уладзімір Ільіч паставіў задачу дагнаць і перагнаць перадавыя капіталістычныя краіны. Але мы можам без усякай пахвальбы і пераўвелічэння цвёрда заявіць з'езду советаў нашага Саюза, што калі для таго, каб з 5 млн. тон дайсці да 10 з паловай млн. тон чыгуну нам трэба было 4 гады, то для таго, каб з 10 млн. тон дайсці да 20-21 млн. тон, нам трэба будзе ва ўсякім выпадку не больш 4-х год. **(Бурныя апладысменты).**

ПРАЦЯГ НА 3 СТАРОНЦЫ.

VII УСЕСАЮЗНЫ З'ЕЗД СОВЕТАЎ

СПРАВАЗДАЧНЫ ДАКЛАД НАРОДНАГА КАМІСАРА ЦЯЖКАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ САЮЗА ССР тав. С. ОРДЖАНІКІДЗЕ

КАЛЯРОВАЯ МЕТАЛУРГІЯ

Таварышы, пераходжу да каляровай металургіі. У каляровую металургію мы ўклалі за чатыры гады 2 млрд. 160 млн. руб. Прадукцыя каляровай металургіі вырасла ў 1934 г. на 64 проц. к 1930 г., і, не гледзячы на гэта, мы ўсё такі адчуваем вялікі недахват каляровых металаў. Гэта галіна прамысловасці, за выключэннем медзі, была развіта мала, або зусім яе не было.

Даволі сказаць, што ў 1930 г. было вытварана толькі 4 тыс. 400 тон цынку, пры гэтым электралітнага цынку не было зусім. У 1934 годзе намі вытварана 27 тыс. тон цынку, у тым ліку электралітнага 5 тыс. 425 тон.

Свінцу было ў 1930 г. 11 тыс. тон, у 1934 г. — 27 тыс. тон.

Алюмінія ні ў 1930 г., ні ў 1931, ні ў 1932 гг. у нас не было, а ў 1934 г. мы. вырабілі на сваіх нова-пабудаваных заводах— Волхаўскім і Дняпроўскім — 14 тыс. 400 тон, праграма 1935 года — 25 тысяч тон.

Нікелю ў нас таксама не было і ў 1934 г. упершыню наш Уральскі завод даў 863 тоны. У апошні час выяўлены паклады нікелевай руды ў Карэліі (Мончэ-Тундра). Мы маем багатыя нікелевыя руды ў Акцюбінскім раёне. У гэтых раёнах мы прыступаем да будаўніцтва двух вялікіх нікелевых заводаў.

Па алюмінію мы павінны закончыць Дняпроўскі алюмініевы камбінат на 45 тыс. тон. У 1934 г. даем 32 млн. руб. на фарсаванне будаўніцтва Уральскага алюмініевага камбіната. Будзе будавацца завод вокісі алюмінія ў Кандалакшы. Такім чынам, к канцу другой

У 1935 г. павінна быць выплаўлена цынку 45 тысяч тон і свінцу 46 тыс. тон. У 1937 г. вытворчасць цынку павінна скласці 90 тыс. тон, свінцу — 115 тыс. тон.

У гэтым годзе мы будуем 2 магніевыя заводы — адзін у Салікамску і другі ў Запарожжы.

Дзеючыя медзеплавільныя заводы за апошнія гады працавалі надзвычай дрэнна і толькі з другой паловы мінулага года пачалі паляпшаць сваю работу. У 1935 годзе гэта справа будзе ўпарадкавана. У мінулым годзе мы далі 53.600 тон чырвонай медзі. Праграма 1935 года — 71 тыс. тон.

Новыя людзі, якіх мы паслалі на Урал, ужо далі пэўныя рэзультаты. Тав. Літвінаў, які быў перакінут з Ленінграда на Калацінскі завод, паказаў сябе вельмі добрым дырэктарам.

Будуюцца Прыбалхашскі медзеплавільны камбінат на 100 тыс. тон, сярэднеуральскі—на 50 тыс. тон і ў Бляве — на 20 тыс. тон. Прыйдзецца ў бліжэйшы час заняцца алмалыгскім медным месцанараджэннем і Джэзказганам. У гэтым раёне мы маем зараз багатую руду, але гэта месца вельмі далёка знаходзіцца ад чыгункі.

Якасная сталь, легіраваная сталь патрабуе вытворчасці вальфрама, малібдэна, іншых рэдкіх металаў. Тут мы да гэтага часу колькі-небудзь значных поспехаў не маем, а яны ў нашай народнай гаспадарцы маюць аграмаднае значэнне. Трэба дабіцца ў бліжэйшыя гады ўзмацнення разведак месца нараджэнняў рэдкіх металаў і па-

МАШЫНАБУДАЎНІЦТВА

Пяройдзем да машынабудаўніцтва. Наша машынабудаўніцтва за 4 гады вырасла да аграмадных размераў і прадстаўляе сабой вельмі вялікую колькасць заводаў, узброеных дасканалай сучаснай тэхнікай. Машынабудаўнічыя заводы, пабудаваныя за апошнія 4 гады, узброены самымі дасканалымі варштатамі і машынамі. За апошнія 4 гады ў машынабудаўніцтва ўкладзена 7 млрд. 580 млн. руб., асноўныя фонды павялічыліся з 2 млрд. 349 млн. на 1 студзеня 1931 года да 6 млрд. 169 млн. на 1-е студзеня 1935 года. К 1930 году — 262 проц. Валавая прадукцыя вырасла з 3 млрд. 812 млн. у 1930 годзе да 9 млрд. 828 млн. у 1934 годзе — к 1930 году 258 проц.

Выпрацоўка на аднаго рабочага вырасла з 5 тыс. 662 руб. у 1930 годзе да 9 тыс. 547 руб. у 1934 годзе — к 1930 году 168 проц.

Зніжэнне сабекошту ішло такім чынам: у 1930—1931 годзе зніжэнне — 3, у 1932 годзе — 4, у 1933 годзе — 11, у 1934 годзе — 10 проц.

Як бачыце, рост машынабудаўніцтва аграмадны. Але гэтыя лічбы далёка яшчэ не даюць уяўлення аб нашым машынабудаўніцтве. Для гэтага трэба падкрэсліць, што нам трэба было не толькі пабудаваць аграмадную колькасць заводаў, але самае галоўнае — трэба было аўладаць тэхнікай, асвоіць новую вытворчасць, новыя машыны, новую прадукцыю, якая ў мінулым у нашай краіне не выпрацоўвалася.

Мы пабудавалі за гэты час такія гіганты машынабудаўніцтва, як трактарныя заводы ў Сталінградзе, і Харкаве, Горкаўскі аўтамабільны завод, Маскоўскі аўтамабільны завод, Чэлябінскі трактарны завод імя Сталіна — гіганты ў поўным сэнсе гэтага слова.

Гэтыя заводы аўтамабільнай прамысловасці далі ў 1930 годзе 4.000 грузавікоў, а ў 1934 годзе нашы аўтамабільныя заводы далі

самыя ўдасканаленыя машыны для механізацыі працаёмкіх працэсаў, цяжкіх фізічных работ, будаўнічых работ. Мы да гэтага часу вядзем будаўніцтва з велізарнай масай рабочых, гэта дорага і доўга. Тут павінен быць дан прастор механізацыі.

Асабліва востра стаіць пытанне аб узбраенні транспарта ўсіх відаў. Ні для каго не тайна, што транспарт у сучасны момант прыжымае народную гаспадарку. Велізарная колькасць металу, апалу, будаўнічых матэрыялаў, гатовых вырабаў ляжыць на мясцах і чакае паравозаў. Па лініі Наркамцяжпрома ляжыць неперавезеных грузаў звыш 450 тысяч вагонаў. У гэтых грузах велізарная патрэба. Без гэтых матэрыялаў не можа быць нармальнага ходу развіцця народнай гаспадаркі, у асаблівасці цяжкай прамысловасці. Цяжкая прамысловасць павінна безагаворачна выканаць абавязацельствы, ускладзеныя на яе партыяй і ўрадам у адносінах транспарта. Яна павінна даць чыгуначнаму транспарту ў 1935 годзе 80 тысяч вагонаў і 1.485 паравозаў, усё неабходнае абсталяванне, запасныя часткі і рэйкі. Для выканання гэтай аграмаднай праграмы мы мабілізавалі заводы, раней вагонаў не рабіўшыя. Справай гонару для ўсёй цяжкай прамысловасці з'яўляецца выкананне сталінскага заказу для транспарта.

Упершыню па праву парадавога сучаснага варштатабудаўніцтва трымаюць экзамен нашы варштата - будаўнічыя заводы. У 1935, 36 і 37 гг. яны павінны даць звыш 10 тысяч варштатаў для аўтамабільнай і авіяцыйнай прамысловасці і велізарную колькасць кавальска-прэсавага і іншага абсталявання, якое да гэтага часу намі не выраблялася.

варштат працуе дарэмна, абдзіраючы пакоўку, тады як гэтыя пакоўкі павінны быць даны з мінімальнымі прыпускамі. Да гэтага часу ўсе грахі нашага машынабудаўніцтва пакрываў дэфіцыт металу, але цяпер, калі металу стала больш, а ў будучым яго будзе яшчэ больш, машынабудаўніцтву прыдзецца моцна падцягнуцца. Трэба быць гатовымі сёння-ж да пераапрацоўкі вялікай колькасці металу, а, значыць, да вялікай вытворчасці машын і абсталявання.

Машынабудаўніцтва для выканання ўказання т. Сталіна на XVII з'ездзе партыі павінна даваць столькі варштатаў, абсталявання, механізмаў, колькі патрабуе ад нас краіна. Прычым, якасць і канструкцыя гэтых машын, абсталявання і механізмаў павінна быць бездакорнай. Канструкцыі машын павінны беспярапынна ўдасканальвацца, павінны брацца ўсе лепшыя ўзоры амерыканскай і еўрапейскай тэхнікі і ставіцца ў нас, і далей трэба смела ўдасканальваць іх тут. Самае небяспечнае—завязнуць на месцы. Адсюль аграмадная роля канструктара. Канструктар з'яўляецца душой машыны. Паколькі мы пабудавалі заводы, арганізавалі вытворчасць, далейшае ўдасканаленне вырабляемых машын і выпуск машын новай канструкцыі залежаць ад канструктара. Канструктар яшчэ не займае ў нас сёння на вытворчасці належнага яму месца. Таксама не заняў свайго месца ў нашым машынабудаўніцтве яшчэ і майстар. А ад яго-ж залежыць тое, якой якасці выйдзе машына. Канструктар і майстар павінны стаць на прадпрыемстве цэнтральнымі фігурамі. Зразумела, што канструктар павінен выходзіць пры канструяванні новых машын з таго, каб гэта машына магла быць пастаўлена ў вытворчасці на сну-

ЦЯЖКАЯ ПРАМЫСЛОВАСЦЬ—БАЗА РЭКАНСТРУКЦЫІ ЎСЁЙ НАРОДНАЙ ГАСПАДАРКІ

Вось, таварышы, як мы працавалі за гэтыя 4 гады па стварэнню цяжкой прамысловасці, але цяжкую прамысловасць мы будавалі не проста для таго, каб будаваць для самой цяжкой прамысловасці, а будавалі для таго, каб яна выконвала сваё пазначэнне, як база рэканструкцыі ўсіх астатніх галін народнай гаспадаркі, пераводзячы іх, і ў першую чаргу сельскую гаспадарку, гаворачы словамі Леніна, на «машынную вытворчасць».

Пяройдзем да пытання аб тым, як цяжкая прамысловасць спабжала сельскую гаспадарку. За 4 гады цяжкая прамысловасць дала сельскай гаспадарцы:

трактароў калёсных—240 тысяч штук; трактароў вусенічных — 8.377 штук, аўтамабіляў грузавых —43.535 штук; аўтамабіляў легкавых—8.690 шт.; матораў для камбайнаў—30.102 шт.

За 4 гады пабудаваныя ленінскай партыяй аўтамабільныя і трактарныя заводы далі сельскай гаспадарцы трактароў і матораў для камбайнаў агульнай магутнасцю ў 4 млн. 800 тыс. конскіх сіл.

А вы памятаеце, як Владзімір Ільіч марыў аб ста тысячах трактароў.

Цяжкая прамысловасць дала для гэтых аўтамабіляў і трактароў:

газы—5 млн. 840 тыс. тон,
ліграіны—720 тыс. тон,
бензіны—687 тыс. тон,
аўтола—500 тыс. тон.

Цяжкая прамысловасць паставіла сельскай гаспадарцы за чатыры гады:

плугоў трактарных зернавых — 248 тыс. 599 штук, плугоў трактарных зернавых у карпусах— 893 тыс. 055 шт., плугоў конных —455 тыс. 616 шт., сявярак трактарных—96 тыс. 533 шт., сявярак конных—109 тыс. 176 шт., культыватараў для бавоўны—3 тыс. 531 шт., сенакасілак конных —209 тыс. 716 шт., камбайнаў— 30 тыс. 424 шт. ...

кая прамысловасць у стане поўнасцю забяспечыць усю патрэбу нашай сельскай гаспадаркі. **(Апладысменты).**

За чатыры гады цяжкая прамысловасць паставіла НКШЗ: паравозаў—3.780 шт. (з іх «ФД» 250 шт.): вагонаў таварных—85.590 шт.; вагонаў пасажырскіх—4.890 шт.; цеплавозаў—12 шт.; электравозаў—37 шт.; рэек—1,5 млн. тон, што забяспечвае ўкладку 20.000 тысяч кілометраў шляху; пракату—983 тыс. тон; чуладак і падкладак—533 тыс. тон; кастылёў—72.800 тон; балтоў гандлёвых—9.600 тон; цвікоў—36.200 тон; тэлеграфнага дроту—34.400 тон; тросаў—4.200 тон.

За чатыры гады НКШЗ пастаўлена металу непасрэдна і ў выглядзе паравозаў, вагонаў, рэек і іншых машын, абсталявання, метызаў, труб звыш 6 млн. 200 тыс. тон. НКШЗ дастаўлена цяжкой прамысловасцю за чатыры гады 76,5 млн. тон вугалю і 10,6 млн. тон. нафтаапалу. Усяго машын, металу, абсталявання і апалу — на агульную суму 3 мільярды рублёў.

Гэта, вядома, не так мала, але гэтага недастаткова ў параўнанні з патрэбнасцю НКШЗ. Цяжкая прамысловасць павінна будзе даць НКШЗ у 1935 годзе значна больш і рухомага складу, і металу, і вагонаў, і ўсяго неабходнага НКШЗ.

Чыгуначны транспарт для цяжкай прамысловасці мае вялікае значэнне. Без правільнага абслугоўвання транспарта цяжкая прамысловасць не можа развівацца. Малейшыя перабоі ў транспарце прымушаюць ліхаманіць усю нашу прамысловасць. Цяжкая прамысловасць павінна абслугоўваць НКШЗ, павінна даць яму ўсё неабходнае, але, няхай будзе мне дазволена сказаць у парадку прыяцельскай крытыкі, што і НКШЗ павінен будзе абслугоўваць цяжкую прамысловасць лепш, чым абслугоўвае яе сёння **(апладысмен-**

шы. Такім чынам, к канцу другой пяцігодкі мы будзем мець 80 тыс. тон алюмінія, што ставіць нас на першае месца ў Еўропе і другое месца ў свеце.

ставіць іх вытворчасць у нас.

Залатая прамысловасць развіваецца, у гэтым годзе яна праграму перавыканала.

ХІМІЧНАЯ ПРАМЫСЛОВАСЦЬ

Хімічная прамысловасць напярэдадні VI з'езда советаў была даволі худасочнай. Мы тады мелі толькі адзін сучаснага тыпу азотна-тукавы завод у Горкаўскім краі ў Чорнарэччы. За гэтыя гады мы пабудавалі і ўвялі ў эксплаатацыю азотна-тукавыя заводы ў Берэзніках, у Сталінагорску, у Горлаўцы. Мы пабудавалі новыя сернакіслотныя заводы, павялічыўшы магутнасць з 375 тыс. тон да 968 тыс. тон — рост з 1930 г. 258 проц. У 1934 годзе мы атрымалі сернай кіслаты 708 тыс. тон, супроць 356 тыс. тон у 1930 годзе.

Мы пусцілі вялікі Яраслаўскі гумовы камбінат; пабудавалі і пусцілі тры заводы сінтэтычнага каўчука, асваенне якіх у 1934 г. пашло нядрэнна. Мы атрымалі ў 1934 г. 11 тыс. тон сінтэтычнага каўчука. Гэта, безумоўна, нашы дасягненні. Нябожчык акадэмік Лебедзеў быў аўтарам метада вытворчасці сінтэтычнага каўчука, а маладыя гаспадарнікі і інжынеры — у Яраслаўлі тав. Стрэж, у Варонежы тав. Кроль, у Ефрэмаве тав. Матвееў, былыя ваенныя работнікі на чале з Осіповым-Шмідтам, разам з ударнікамі і ўдарніцамі заводаў, паставілі гэту справу, асноўнае зрабілі. Мы будуем у Арменіі завод сінтэтычнага каўчука па метаду дзяржаўнага інстытута прыкладной хіміі. Значна павялічана вытворчасць пластмас.

За гэтыя гады ў хімічную прамысловасць укладзена 3 млрд. р. Вытворчыя фонды павялічаны з 585 млн. да 2.300 млн. руб. Валавая прадукцыя ўзрасла з 968 млн. да 2 млрд. 372 млн у 1934 годзе — рост к 1930 г. 245 проц.

Вытворчасць штучнага шоўку ў 1930 г. складала ўсяго 600 тон. у 1934 годзе — 5.430 тон. Усё гэта зроблена за апошнія 4 гады.

Мы не стаялі на адным месцы і ў гэтай галіне прамысловасці. Наадварот, створаны новыя вытворчасці, пабудаваны новыя заводы. Але ў параўнанні з нашымі патрэбамі гэтага мала. Перад хімічнай прамысловасцю стаяць вялікія і адказныя задачы. Трэба закончыць будаўніцтва другой і трэцяй чаргі Сталінагорскага хімічнага камбіната, другой чаргі Горкаўскага камбіната, скончыць будаўніцтва ў Кемерава, Лісічанску, у Каменска-Запарожжы, будаўніцтва Чырчыцкага камбіната. Прадукцыя апошняга цалкам пойдзе на задавальненне бавоўнявых палёў у Сярэдняй Азіі. Пабудаваць заводы ў Алексіне і ў Каменскім. Моцна развіць вытворчасць пластмас і штучнага шоўку, будаваць другі калійны руднік, пашыраць вытворчасць на апатытах.

Толькі са скончэннем гэтых работ мы здолеем сказаць, што Советскі Саюз мае магутную і падабаючую яму хімічную прамысловасць. Трэба будзе праявіць максімум умення і энергіі для таго, каб к канцу другой пяцігодкі мець вялікую хімічную прамысловасць. Вырашэнне гэтых задач патрэбуе аграмаднага напружання, але хімічная прамысловасць павінна быць паднята на належную вышыню і яна будзе паднята.

БУДАЎНІЧЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ І БУДІНДУСТРЫЯ

У гэту галіну мы ўклалі за 4 гады 1 млрд. 323 млн. руб., павялічыўшы фонды з 441 млн. руб. у 1930 годзе да 1 млрд. 199 млн. руб. на 1 студзеня 1935 года.

Прадукцыя будматэрыялаў складае 136 проц. к 1930 году. Будіндустрыя павінна быць рэзка рушана наперад.

55 тыс. 366 грузавікоў Легкавых аўтамабіляў у 1930 годзе не выпускалі, а ў 1934 годзе далі 17 тыс.; трактароў у 1930 годзе далі 12.731, у 1934 годзе мы далі 91,3 тыс., у тым ліку вусенічных трактароў 10.573. Трактароў-прапашнікаў у 1930 годзе зусім не выпускалі, а ў 1934 годзе далі 2.680. Уральскі машынабудаўнічы завод, Краматорскі завод, Луганскі паравоза-будаўнічы завод, Харкаўскі турбінны завод — першакласныя самалётныя і маторныя заводы; шарыка-падшыпнікавы, інструментальныя, варштата-будаўнічыя заводы — усе гэтыя заводы мы будавалі і пабудавалі за гэтыя гады, у аграмадных размерах расшырыліся, так званыя, старыя заводы Я гавару «так званыя», бо наўрад ці застаўся хоць-бы адзін завод, які не быў-бы рэканструяваны, прычым, як правіла, асноўныя фонды павялічыліся ў 2-3 разы і больш.

Наколькі змянілася прадукцыя нашага машынабудаўніцтва, відаць з таго, што з 9 млрд. прадукцыі машынабудаўніцтва па саюзных прадпрыемствах у 1934 годзе новая прадукцыя, асвоеная, пачынаючы ад 1930 года, складае амаль 6 млрд., г. зн. амаль дзве трэці ўсёй прадукцыі.

У сучасны момант, за рэдкім выключэннем, амаль усё абсталяванне, усе машыны для патрэб нашага Саюза выпрабляюцца на нашых заводах.

Лічбы імпарту, якія прывёў т. Розенгольц, паказваюць, што імпарт машын і абсталявання за апошнія гады падае. У 1930 годзе мы ўвезлі машын на 372 млн. руб., у 1931 годзе — на 452 млн., а за 11 месяцаў 1934 года толькі на 48 млн., пры гэтым, як я казаў, прадукцыя советкага машынабудаўніцтва вырасла за гэтыя гады з 3,8 млрд. да 9,8 млрд.

Тав. Сталін на 17 з'ездзе нашай партыі гаварыў, што машынабудаўніцтва — гэта ключ к рэканструкцыі нашай народнай гаспадаркі. Гэта значыць, што машынабудаўніцтва з года ў год павінна даваць усё большую і большую колькасць машын, абсталявання, механізмаў бездакорнай якасці і ў дастатковай колькасці. Машынабудаўніцтва павінна рэканструяваць усе галіны народнай гаспадаркі і даць для абароны Советкага Саюза ўсё неабходнае ўзбраенне. Яно павінна даць

Выкананне гэтай праграмы будзе адказам тав. Сталіну, які на 14 партыйным з'ездзе сказаў:

«Мы хочам выпрабляць не толькі аўтамабілі, але і машыны, якія выпрабляюць аўтамабілі».

Мы перакананы, што адказ будзе дан, што варштатабудаўніцтва экзамен вытрымала. Варштатабудаўніцтва ў сучасны момант вядзецца не толькі на варштатабудаўнічых заводах, але больш цаловы варштатаў выпрабляецца на заводах, якія спецыяльна працуюць на абарону, і іншых добрых і вялікіх заводах. Марка «Удмурт», Іжэўскага завода, варштаты Тульскага завода горда стаяць побач з імпартнымі варштатамі.

Дакладнае машынабудаўніцтва і оптыка таксама выраслі за гэтыя гады. Іх прадукцыя—72 млн у 1930 годзе—вырасла да 212 млн. у 1934 г. Але гэтага мала ў параўнанні з тымі патрабаваннямі, якія да іх прад'яўляе народная гаспадарка і абарона краіны.

Нельга весці культурна і навукова вытворчасць без оптыкі і вымяральных прылад. Гэтыя галіны нашага машынабудаўніцтва павінны быць усямерна фарсіраваны, інакш мы будзем працаваць на-вока, а работа на-вока ніяк задаволіць нас не можа.

Машынабудаўніцтву дан у гэтым годзе вялікі заказ па будаўнічых механізмах на суму 164 млн. руб. Гэты заказ павінен быць выкананы што-б там ні стала. Час нам, таварышы, сур'ёзна заняцца механізацыяй нашых будаўнічых работ.

План вытворчасці машынабудаўніцтва на 1935 год вызначан у 11 млрд. 267 млн. руб. У гэту суму ўжо не ўваходзіць прадукцыя мясцовай прамысловасці, якая ў 1935 годзе адышла ад нас. Выкананне ўсяго нашага народна-гаспадарчага плана ў аграмаднай ступені залежыць ад выканання плана машынабудаўніцтва. У машынабудаўніцтве мы маем усе прадпасылкі для выканання плана ў 1935 годзе, таксама як і ўсяго плана другой пяцігодкі. Заводы мы пабудавалі дасканалыя, асваенне тэхнікі ідзе нядрэнна, але рэзервы ў машынабудаўніцтве мы маем аграмадныя. Гэтыя рэзервы заключаюцца ў няпоўным скарыстанні рабочай сілы, у няпоўным скарыстанні абсталявання, у неэканомным расходванні матэрыяла і, перш за ўсё, металу. Прыпускі ў нас неймаверныя. Вельмі шмат часу

пастаўлена ў вытворчасці на сучасным абсталяванні. Старанна павінен быць распрацован тэхналагічны працэс вытворчым аддзелам прадпрыемства.

Якасць машын яшчэ да гэтага часу не заўсёды на вышыні свайго становішча Мы часамі сустракаемся тут з агіднай знадворнай аддзелкай Я бачыў у Баку кампрэсары нашага завода «Борец», якія працуюць побач з заграничнымі кампрэсарамі По якасці работы наш кампрэсар не ўступае заграничнаму але па знадворнай аддзелцы ён да агіднасці неахайны. Я бачыў краны нашы на магнітцы і на Кузнецкім заводзе, зробленыя старым Краматорскім заводам прычым з-за дрэннага мантажу, з-за пусцякоў краны не працавалі, і пастаўшчыкі іх не цікавіліся імі.

Трэба ўсвоіць, нарэшце, што прадукцыя, выпускаемая намі, павінна быць камплектнай і безумоўна вышэйшай якасці. Завод, які дае прадукцыю неадпаведнай якасці і некамплектную, ганьбіць яе на ўсю краіну.

У нашых машынабудаўнікоў ёсць яшчэ адна бяда. Калі ім прапануюць заказы, то яны вельмі часта ставяць пытанне аб тым што гэтыя заказы яны не могуць прыняць і выканаць, бо ў іх нехапае варштатаў, прычым, як правіла, пры праверцы выяўляецца, што наяўныя ў іх варштаты зусім не загружаны поўнасцю, і пасля напіску заказаў прымаюцца і выконваюцца. Я не хачу, таварышы, ганьбіць многія заводы на ўсю краіну, але скажу, што ёсць у нас заводы, якія лічацца перадавымі, а абсталяванне скарыстоўваюць не больш, чым на 50—60 проц. Вельмі часта гэтыя заводы крычаць, што ў іх не хапае варштатаў. Гэтай агіднасці трэба пакласці канец.

У нашых машынабудаўнікоў пакуль яшчэ няма дастаткова развітага густу да новых канструкцый і новых машын, да ўдасканалення новых машын, а без гэтага няўхільны адставанне і застой. Супроць такога кансерватызма павінна быць паднята самая рашучая барацьба.

За гэтыя гады мы асвоілі аграмадную колькасць новых вытворчасцей, за гэтыя гады мы выкавалі ў машынабудаўніцтве нядрэнныя кадры, тут мы маем і добрых вытворцаў і нядрэнных канструктараў. Але для таго, каб гэтыя інжынеры, канструктары былі ўзброены сучаснымі тэхнічнымі ведамі, яны павінны беспярэпынна ўдасканальваць свае веды.

30 тыс. 424 шт., жняярак-лабагрэек—99 тыс. 825 шт., жняярак-самаскідак—94 тыс. 886 шт., ільноцерабілак шыроказахватных — 2 тыс. 134 шт., кукурузных шкераў—7 тыс. 257 шт., малатарань трактарных—61 тыс. 758 шт., малатарань конных—6 тыс. 521 шт., бурака-пад'ёмнікаў — 2 тыс. 331 шт.

Цяжкая прамысловасць выпрабіла ўгнаення для калгасных і соўгасных палёў: суперфасфат—2 млн. 677 тыс. тон, фасфарытная мука—1 млн. 204 тыс. тон, азотныя ўгнаенні (ў пераводзе на сульфат-амоній)—485 тыс. тон., сельвініт сыры -1 млн. 507 тыс тон.

Сродкаў барацьбы са шкоднікамі выпраблена ўсяго (ў цэнах 1926-1927 года) на 64,6 млн. руб.

Такім чынам, цяжкая прамысловасць за 4 гады дала сельскай гаспадарцы сельска-гаспадарчых машын, трактароў, аўтамабіляў, металарэжучых варштатаў, нафтавых рухавікоў, лакамабіляў, рознага абсталявання, пракату, метызаў і сродкаў барацьбы са шкоднікамі, гаручага для трактароў і аўтамабіляў усяго на суму звыш 4 млрд. руб. У пераводзе на метал дана сельскай гаспадарцы за гэты час у відзе машын, трактароў, аўтамабіляў, пракату, метызаў—3 млн. 600 тыс. тон металу, у тым ліку якаснага і высокаякаснага металу 730 тыс. тон.

Так выканала за 4 гады цяжкая прамысловасць свае абавязацельствы ў адносінах рэканструкцыі сельскай гаспадаркі. Як бачыце, зроблена нямала, асабліва калі прыняць пад увагу, што гэта рабілася ў перыяд, калі будавалася сама цяжкая прамысловасць.

Зараз і ў наступныя гады цяж-

слугоўвае яе сёння (апладысменты), і НКШЗ павінен будзе лепш скарыстаць падаваемыя яму вагоны (голас з месца: «Правільна!») паравозы і абсталяванне, чым ён іх скарыстоўвае сёння.

Трэба лічыць зусім нездавальняючым скарыстанне нашымі чыгуначнікамі вагонаў, калі вагон рухаецца ў гадзіну не больш 5 кілометраў і, такім чынам, робіць у суткі не больш 120 кілометраў. Такое скарыстанне вагонаў нічым не можа быць апраўдана.

Цяжкая прамысловасць паставіла за чатыры гады лёгкай, харчовай, лясной прамысловасці, дарожнаму будаўніцтву, сувязі суднаў морскіх, рачных на суму 2.400 млн. руб.

Як бачыце, цяжкая прамысловасць займалася пераабсталяваннем усіх галін народнай гаспадаркі, прычым з года ў год усё больш і больш машын адпускалася іншым галінам народнай гаспадаркі і ўсё менш і менш ішло на ўзбраенне самой цяжкой прамысловасці. Напрыклад, у 1934 г. машынабудаўніцтва Наркамцяжпрома дало таварнай прадукцыі на 6 млрд. 700 млн. руб., з іх пашло ў цяжкую прамысловасць толькі на 2 млрд. 130 млн. руб., або 32 проц., а астатнія 4 млрд. 570 млн. руб., або 68 проц. усёй прадукцыі машынабудаўніцтва пашло ў іншыя галіны народнай гаспадаркі.

За гэтыя гады цяжкая прамысловасць выпусціла аўтамабіляў, трактароў, самалётаў, танкаў, паравозаў, дызеляў, лакамабіляў, нафцянак і інш. на агульную магутнасць у 34 млн. конскіх сіл.

Магутнасць рухавікоў даваеннай прамысловасці ў 1913 годзе складала каля 3 млн. конскіх сіл

ВЫРАБ ПРАДМЕТАЎ ШЫРОКАГА СПАЖЫВАННЯ

Цяжкая прамысловасць займалася не толькі металургічнымі заводамі, трактарамі і іншымі машынамі, але яна давала краіне і прадукцыю шырокага спажывання. За гэтыя годы яна паставіла:

Пасуды чыгуннай	59,2 тыс. тон;
Пасуды жалезнай	101.6 тыс. тон;
Кос	14.468 тыс. шт.;
Керасінак	2.349 тыс. шт.;
Прымусаў	685 тыс. шт.;
Нажоў і відэльцаў	14.935 тыс. пар;
Лямп керасінавых	4.405 тыс. шт.;
Электралямп	130,6 млн. шт.;
Электранагравальных прылад на	11.211 тыс. руб.;
Веласіпадаў	594,6 тыс. шт.;
Гадзіннікаў кішэнных	328,1 тыс. шт.;
Настольных будзільнікаў	1.727.8 тыс. шт.;
Патэфонаў	221.5 тыс. шт.;
Пласцінак	8,1 млн. шт.;
Швэйных машын (сямейных)	1.345,4 тыс. шт.;
Фотаапаратаў (9×12)	193.1 тыс. шт.;
Канькоў	889.5 тыс. пар;
Ложкаў жалезных	1.263 тыс. шт.;
Цвікоў	45.8 тыс. тон;
Гумовага абутку	245,8 млн. пар;
Пласцін для падэшвы	60 тыс. тон;
Кляёнак	31.7 млн. шт.;
Мэблевых тканін	5.412 тыс. шт.;

Выпрабаў з пластычных мас (зубныя шчоткі, грэбні, цацкі, гасп. вырабы і інш.)—на 81,5 млн. руб.;

ПРАЦЯГ НА 4 СТАРОНЦЫ.

VII УСЕСАЮЗНЫ З'ЕЗД СОВЕТАЎ

Справаздачны даклад народнага камісара цяжкай прамысловасці Саюза ССР тав. С. ОРДЖАНІКІДЗЕ

Фарбаў (лакафарбаў, апілафарбаў і іншых хімікатаў)—на 59,1 млн. руб.;

Газы—4.148 тыс. тон.

За чатыры гады дана прадметаў шырспажыву на суму ўсяго 4 млрд. 653 млн. руб.

Гэтага, зразумела, недастаткова. Цэнтральны Камітэт нашай партыі і тав. Сталін патрабуюць ад нашай цяжкай прамысловасці, каб яна больш займалася вырабам прадметаў шырокага спажывання і яны правы, бо цяжкая прамысловасць мае куды больш магчымасцей, каб даць прадметаў шырокага спажывання больш, чым яна дае сёння. Але прадметы шырокага спажывання павінны быць сугуба высокай якасці. Майце на ўвазе, што мільёны і дзесяткі мільёнаў людзей нашай краіны будуць судзіць аб нашай прамысловасці ў залежнасці ад таго, якія прадметы шырокага спажывання мы ім паднясем.

ПЫТАННІ ПРАЦЫ

У цяжкай прамысловасці працуе 6 млн. 111 тыс. чалавек рабочых, тэхнікаў, інжынераў, гаспадарнікаў, работнікаў ОРС'аў, навуковых работнікаў і абслугоўваючага іх персанала, у тым ліку жанчын каля паўмільёна. Месячны фонд заработнай платы складае 1.094 млн. руб.

Для гэтай аграмаднай арміі трэба было пабудаваць жыллё, школы, бальніцы, дзіцячыя ўстановы, клубы, дарогі і т. д., адным словам, трэба было будаваць новыя гарады. Што рабілася і робіцца намі. Гарады: Магнітагорск, Сталінск, Беразнікі, лепшая частка Чэлябінска, Салікамск, Ніжні Тагіл і гарады вугальных раёнаў пабудаваны намі за гэтыя годы.

На 1 студзеня 1931 г. жылая плошча цяжкай прамысловасці складала 11.700 тыс. квадратных метраў; на 1 студзеня 1935 г. яна складае 23 млн. кв. метраў.

У адносінах да 1930 г. гэта 96 проц., прычым у вугальнай прамысловасці жылая плошча павялічылася на 81 проц., у нафтавай —на 36 проц., у чорнай металургіі—на 186 проц., у машынабудаўніцтве—на 200 проц., у хіміі —на 325 проц. і ў іншых галінах на 48 проц. За гэтыя чатыры гады ў сацыяльна-бытавое і камунальнае будаўніцтва цяжкай прамысловасці ўкладзена 3.200 млн. руб., але наперадзе перад намі стаіць на гэтай частцы аграмадныя задачы. Мы павінны забяспечыць нашых рабочых, інжынераў, тэхнікаў, служачых кватэрамі, добрымі кватэрамі светлымі, зруч-

зроблена па часці правільнай пастаноўкі зарплаты і барацьбы з ураўнілаўкай, бо 4 гады таму назад яна панавала ў нашай прамысловасці, але з ёю пакуль яшчэ далёка не пакончана. Тое, што называецца сярэдняй заработнай платай, не толькі не спрыяе росту прадукцыйнасці працы, але, наадварот, з'яўляецца яго тормазам. У адносінах прадукцыйнасці працы мы маем значныя поспехі — рост на 49 проц. Але калі мы пакончым з ураўнілаўкай, з сярэдняй заработнай платай і пяройдзем на прагрэсіўную здзельшчыну, мы будзем мець яшчэ большы рост прадукцыйнасці працы і заработнай платы.

Мы адзіная краіна ў свеце з 7-гадзінным рабочым днём, але гэтыя 7 гадзін сёння поўнасцю не скарыстоўваюцца. Правільная арганізацыя заработнай платы будзе служыць лепшым вагаром для росту прадукцыйнасці працы. Там, дзе правільна арганізавана заработная плата, мы маем надзвычайна вялікія рэзультаты. Бяру толькі 2 заводы — макееўскі металургічны завод імя Кірава і маскоўскі завод «Серп і молат». На апошнім мы мелі за 4 гады павелічэнне валавой прадукцыі на 82 проц. пры змяншэнні колькасці рабочых на 22 проц. Прадукцыйнасць працы вырасла на 134 проц. Гэта з'яўляецца рэзультатам вялікай рэботы як па арганізацыі вытворчасці, так і па выдзяленню фонда вядучых прафесій. Сярэдні заработак рабочага па мартэнаўскаму цэху маскоўскага завода «Серп і молат» у 3 квартале 1934

Шмат працы прышлося паклаці на тое, каб за такі невялікі тэрмін з сырога матэрыялу выкаваць ведаючых людзей. Шмат пасуды паламалі, шмат шышак набілі. Мы абучылі не толькі інжынераў, тэхнікаў, эканамістаў, гаспадарнікаў, бухгалтароў, але разам з імі мільёны рабочых і т. д. Спадзяюся, што гаспадарнікі не зразумеюць так, што ў гэтай галіне зроблена ўсё. Не, вядома, не ўсё. Трэба яшчэ працаваць і працаваць над кадрамі. Галоўнае нашым тэхнікам, інжынерам, эканамістам, гаспадарнікам прыдзецца працаваць над самімі сабой, каб не адставаць. Майце на ўвазе, што той, хто не працуе над сабой, той адстае. Нашы кадры растуць у эпоху вялікага будаўніцтва камунізма, яны маюць усе магчымасці стаць сапраўднымі майстрамі свайй справы.

ДАГНАЦЬ І ПЕРАГНАЦЬ

Першую пяцігодку па цяжкай прамысловасці мы перавыканалі, даўшы 109,6 проц. План другога года другой пяцігодкі па цяжкай прамысловасці перавыканалі, даўшы народнай гаспадарцы ў 1934 годзе прырост 27 проц., замест намечаных па плану 23 проц. Упершыню выканалі план па сабекошту, знізіўшы яго на 7 проц.

Цяжкая прамысловасць з усёй сілай змагаецца за выкананне плана трэцяга года і ўсёй другой пяцігодкі.

4 гады таму назад наша цяжкая прамысловасць пачала ў гіганцкіх размерах будаўніцтва новых заводаў, новых руднікоў, новых шахт, новых электрастанцый, развіваючы бурныя тэмпы. Пры гэтым мы выходзілі з палажэння вялікага настаўніка Леніна «дагнаць і перагнаць» і ўказанняў нашага правадыра тав. Сталіна на першай нарадзе гаспадарнікаў, што: «Мы адсталі ад перадавых краін на 50—100 год. Мы павінны прабегчы гэту адлегласць за 10 год».

Якое-ж месца нам удалося заняць у сусветнай гаспадарцы?

Пяройдзем да фактаў. Па каменнаму вугалю наша краіна займала ў 1930 годзе 5-е месца, у 1934 годзе заняла 4 месца ў свеце. Па нафце моцна займаем усе гэтыя гады 2-е месца ў свеце. Па чыгуну з пятага месца ў 1930 годзе мы перасунуліся на другое месца ў 1934 годзе, наперадзе нас толькі Амерыка. Па сталі з пятага месца перайшлі на трэцяе. Па вырабу трактароў з другога месца ў 1930 годзе мы занялі ў 1934 годзе першае месца ва ўсім свеце. **(Працяжныя апладысменты).** Маем самае магутнае ў Еўропе сельскагаспадарчае машынабудаўніцтва. можнае шэсцвіе, павялічыўшы сваю прадукцыю ў параўнанні з 1928 г. больш, чым у чатыры разы, тады як Злучаныя Штаты Амерыкі астаюцца да гэтага часу на ўзроўні 67 проц. ад 1928 года, Германія — 81 проц., Францыя — 84 проц., а Англія — 104 проц.

У той час, як у нашай краіне няма ні аднаго беспрацоўнага, у капіталістычных краінах у цяперашні час пакутуюць ад беспрацоўя больш 22 млн. чалавек.

Для характарыстыкі тэмпаў развіцця можна прывесці наступны прыклад. Для павелічэння выплаўкі чыгуну з 5 млн. да 10 млн. тон Францыі патрэбна было сем год, Германіі — дзесяць год, Амерыцы — пятнаццаць год, Англіі — трыццаць шэсць год, а нам толькі чатыры гады! **(Бурныя апладысменты).**

Гэтага не могуць цяпер адмаўляць хоць крыху асвядомленыя людзі ўсіх краін, пачынаючы ад газетных рэпарцёраў і канчаючы салідньмі эканамістамі і дзяржаўнымі дзеячамі. Тым больш дзіўнай выдаецца заява пана Гітлера на кангрэсе працы ў Берліне 16 красавіка 1934 года:

«Гэта Савецкая Расія, — гаворыць ён, — нагадвае чалавека, ідучага па балоту, апіраючыся на руку сільнага чалавека. Гэта Савецкая Расія ўвесь час апіраецца на руку капіталістычных дзяржаў, яна бярэ сваю рабочую сілу, інжынераў і машыны, бярэ ўсё ад капіталістычных дзяржаў.

Трэба было-б паставіць яе на ўласныя ногі — для такой краіны, як Расія, гэта было-б зусім магчыма — і заявіць ёй: цяпер ствараеце самі сабе свой рай. Вось тады мы ўбачылі-б рэзуль- яшчэ ўтрымліваць Расію, бо Расія не мае яшчэ ні аднаго свайго ўласнага завода, які здолеў-бы сапраўды зрабіць, скажам, сапраўдны жывы грузавік». **(Смех, апладысменты).**

Усе гэтыя хвастлівыя заявы пана Гітлера сведчаць толькі аб поўным яго невуцтве ў пытаннях гаспадарчага і тэхнічнага развіцця Еўропы наогул і нашай краіны ў асаблівасці. **(Бурныя апладысменты).**

Што датычыць пытання аб ваенным саюзе з Германіяй, то мы ніколі не думалі і не памышлялі заключыць такі саюз. Гэта вельмі добра вядома ўсім і. трэба меркаваць, вядома і пану Гітлеру, ва ўсякім разе пану Гітлеру не прыдзецца аб гэтым клапаціцца. **(Апладысменты, смех).**

Пан Гітлер можа быць спакойным, што яму не прыдзецца выдзяляць для нашай Чырвонай арміі ніводнага матора, ніводнага грузавіка. СССР у гэтым не мае патрэбы. **(Бурныя апладысменты).**

Як вядома, уся палітыка нашага ўрада накіравана на захаванне міру, але мы вельмі добра ведаем капіталістычны воўчы закон аб тым, што паважаюць толькі моцнага, а слабых б'юць. Выходзячы з гэтага, мы, ведучы настойлівую палітыку міру, у той-жа час не забывалі і не забываем пра абарону нашай вялікай радзімы. **(Шумныя апладысменты).**

Старшыня Савета Народных Камісараў т. Молатаў у сваім дакладзе на з'ездзе советаў заявіў, што колькасць механічных конскіх сіл на аднаго чырвонаармейца ў нашай арміі вырасла ў 4 разы. Тав. Тухачэўскі ў сваім учарашнім бліскучым выступленні вам больш падрабязна падаваў, як наша Чырвоная армія снабжана матора-

ДЗЕННІК З'ЕЗДА СОВЕТАЎ

Ранішняе пасяджэнне 2-га лютага

СПРЭЧКІ ПА ДАКЛАДУ тав. ОРДЖАНІКІДЗЕ

У 11 гадзін адкрываецца ранішняе пасяджэнне з'езда. Старшынстве тав. **Калінін.** Прадаўжаюцца спрэчкі па дакладу тав. **Орджанікідзе.**

Выступаюць дырэктары буйнейшых прадпрыемстваў цяжкай індустрыі СССР, лепшыя ўдарнікі—рабочыя, імёны якіх называў у сваім дакладзе тав. Орджанікідзе.

Аб буйнейшых поспехах Савецкай Арменіі гаварыў старшыня СНК Арменіі тав. **ТЭР—ГАБРЫЭЛЯН.**

Краінай галечы, бежанцаў, сірот, дробнага земляробства — такой Арменія дасталася ў спадчыну савецкай уладзе. У рэзультаце ўпартай барацьбы бальшэвікоў, з дапамогай братніх Саюзных рэспублік, пад кіраўніцтвам партыі і вялікага Сталіна, гэта адсталая краіна ператварылася ў індустрыяльную рэспубліку з вялікай колькасцю прамысловых і культурных прадпрыемстваў.

Зацвілі палі, прарэзаныя ірыгацыйнымі каналамі, рост матэрыяльнага багацця краіны абумовіў і рост насельніцтва: за 6 год насельніцтва Арменіі павялічылася на 217 тыс. чалавек—22 проц.

За гады існавання савецкай улады ў прамысловасць Арменіі ўкладзена 695 млн. руб. Прадукцыя прамысловасці з 2-х млн. рубл. у год пры ўладзе дашнакаў. дасягнула 134 млн. руб. у 1934 годзе.

— На прыкладзе Кіраўскага завода (былога Пуцілаўскага).—гаворыць дырэктар завода тав. **ОТС,**— можна выразна прасачыць поспехі нашай цяжкай прамысловасці. Зараз Кіраўскі завод дае прадукцыі ў фізічным аб'ёме ў 3 разы больш, чым у 1913 годзе.

У 1934 годзе мы біліся за асваенне новай тэхнікі. Пачат выраб буйных трактароў—прапашнікаў: выплаўка сталі павялічылася на 17 проц. Металургічныя цэхі маюць вялікія якасныя дасягненні. але тым не менш яны адстаюць ад машынабудаўнічых цэхаў.

Вытворчая праграма завода ў 1935 годзе павышана на 25 проц. у параўнанні з мінулым годам, але яна можа быць яшчэ павялічана. бо вытворчая магутнасць завода дае гэту магчымасць.

Начальнік Чырчыкбуда тав. **РОЗІТ** расказвае з'езду аб буйнейшай новапабудове Узбекістана — Чырчыкскім азотным заводзе, які па магутнасці адзін перавысіць усе існуючыя азотныя прадпрыемствы Саюза, працаваўшыя ў 1934 годзе.

Тав. Розіт вітае 7 з'езд советаў ад імя калектыва рабочых, ІТР і служачых Чырчыкбуда і дае абяцанне любімаму правадыру тав. Сталіну выканаць пад кіраўніцтвам тав. Орджанікідзе праграму 1935 года.

З вялікай цікавасцю з'езд слухае прамову дырэктара завода імя Петроўскага тав. **БІРМАНА.**

Завод імя Петроўскага — адзін з старэйшых металургічных заводаў. Яшчэ некалькі год таму назад ён

бінскага трактарнага завода, завода ферасплаваў і інш. прадпрыемстваў Чэлябінскай вобласці.

Чэлябінск да рэвалюцыі быў вядомы сваёй перасыльнай турмай. На заводах была адсталая дзямідаўская тэхніка. Што бачым мы зараз? Праведзена ў жыццё ідэя вялікага Сталіна аб стварэнні другой металургічнай базы. Выраслі гіганцкія заводы, якія дабіліся ўжо вялікіх поспехаў. Яшчэ ў пачатку першага квартала мінулага года прадпрыемствы вобласці не спраўляліся з планам, а к канцу года яны выканалі свае заданні. Магнітагорскі завод даў краіне 1.200 тыс. тон высакаякаснага чыгуну. Чэлябінскі трактарны завод выпусціў 10 тыс. «сталінцаў» і звыш плана даў калону ў 100 трактароў імя Кірава. У падарунак VII з'езду советаў пушчан трэці савецкі блюмінг у Златоусце.

Вялікі таксама поспехі сельскай гаспадаркі вобласці. Яна дала краіне 60 млн. пудоў хлеба.

З'езд прышла вітаць дэлегацыя Усесаюзнай Акадэміі Навук, спатканая працяжнымі апладысментамі. У складзе дэлегацыі — акадэмікі **Волгін, Бах, Губкін, Ферсман** і інш.

Прывітальную прамову гаворыць акад. **ВОЛГІН.**

На маю долю, — гаворыць ён, — выпала вялікае шчасце перадаць з'езду прывітанне ад імя старэйшай навуковай установы краіны. Наша светасузіранне — светасузіранне пролетарыята — наскрозь навукова. Пролетарыят — гэта адзіны клас, зацікаўлены ў развіцці навукі і навуковай мыслі.

Чатыры імёны, як чатыры яркія маякі — асвятляюць шлях да новага жыцця. да тарҗэства соцыялізма. Гэта імёны вялікіх мысліцеляў — Маркса, Энгельса, Леніна, Сталіна.

З'езд апладзіруе.

Тав. Волгін нагамінае потым, як у самыя цяжкія моманты грамадзянскай вайны савецкая ўлада не пераставала клапаціцца аб развіцці навуковых устаноў. Да гэтага з'езда мы прышлі з патрасаючымі, небывалымі ў сусветнай гісторыі поспехамі. Але многа яшчэ трэба працаваць для стварэння бяскласавага соцыялістычнага грамадства. І на гэтым шляху аграмаднае значэнне мае дапамога навукі.

Акадэмія Навук павінна ператварыцца ў цэнтр навуковай мыслі, навуковай кансультацыі, у цэнтр, накіроўваючы навуковыя работы па ўсяму Савецкаму Саюзу на службу соцыялістычнага будаўніцтва.

Прадаўжаюцца спрэчкі па дакладу тав. **Орджанікідзе.**

Тав. **БАНДАРЭНКА** асвятляе поспехі Харкаўскага паравозабудаўнічага завода. Замест 220 паравозаў па ўрадавай праграме, завод у мінулым годзе выпусціў 310 парав-

вых праектаў гарадоў Магнітагорска і Тагіла і па гэтых праектах будуць будаваць сапраўдныя, у поўным сэнсе гэтага слова сацыялістычныя гарады. У гэтым годзе на жыллёва-бытавое будаўніцтва адпускаецца 920 млн. руб.

Заработная плата рабочых за гэтыя гады вырасла на 76,9 проц.

У тым ліку:

па машынабудаўніцтву . . . . —на 67,9 проц.;
электрастанцыях—на 68,1 проц.;
хімічнай прамысловасці . . . . —64,5 проц.;
нафтавай прамысловасці . . . —на 96,5 проц.;
металургіі . . —на 87,2 проц.;
каменна-вугальнай прамысловасці . . —на 94,2 проц.;
жалеза-руднай . . —на 110,9 проц.

Заработная плата інжынерна-тэхнічнага персанала вырасла на 77 проц. За гэтыя 4 гады многае года складаў 261 руб., у лістападзе — 271 руб., а сталевар 8 разоў за гэты перыяд атрымаў 550 руб. і 705. Падручны сталевар атрымаў 350 і 374. Такім чынам сярэдняе 261 руб., а сталевар атрымлівае 705 руб. Вось дзе фокус, вось чаму Сцепанаў здолеў павысіць адначасова прадукцыйнасць працы і зарплату.

Тое самае мы маем на макееўскім заводзе імя Кірава. Тут тав. Гвахарыя ўдалося дабіцца, што ён мае самы танны чыгун у краіне і самую высокую зарплату. Начальнік доменнага цэха Макееўскага завода зарабляе дзве—тры тысячы і больш, у залежнасці ад таго, як ён выканае свой план. Таксама зарабляюць і рабочыя.

Мы стварылі значную прадуктовую базу за гэтыя гады. Нашы ОРСы маюць даволі значныя сродкі.

НАКАПЛЕННІ Ў ЦЯЖКАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

Тав. Сталін у сваіх выдатных 6 умовах указаў, што трэба прамысловасці пачаць накапляць. Што робіцца ў гэтым кірунку намі?

У 1931 годзе цяжкая прамысловасць мела прыбыткаў 430 млн. руб., у 1934 годзе прыбытак цяжкай прамысловасці склаў 1.336 млн. руб. — рост больш чым у 3 разы. Найбольшыя тэмпы росту накапленняў маюць месца ў машынабудаўніцтве. У 1931 годзе машынабудаўніцтва дало прыбытку 122 млн., у 1934 годзе — 497 млн. Найбольш прыбытковыя галіны машынабудаўніцтва — аўтатрактарная і электратэхнічная. Рост прыбыткаў па гэтых галінах прамысловасці: аўтатрактарная ў 1931 годзе дала 6 млн., у 1934 годзе — 229 млн. Электратэхнічная ў 1931 годзе — 63 млн., у 1934 годзе — 192 млн. Выпускаемыя Сталінградскім і Харкаўскім трактарнымі заводамі трактары яшчэ ў 1932 годзе давалі ўбытак, а ў 1934 годзе на трактарах, якія выпускаюцца гэтымі заводамі, у сілу зніжэння сабекошту ёсць прыбытак каля 400 руб. на кожны трактар.

Агульная сума накаплення прыбыткаў і амартызацыі па цяжкай прамысловасці ў 1931 годзе была 870 млн., а ў 1934 годзе складае 2.037 млн. руб.

За гэтыя гады была прароблена аграмадная арганізацыйная работа. З пачатку разбуйнення зусім незадольныя да канкрэтнага кіраўніцтва грамоздкія аб'яднанні, а пасля і ліквідаваны. Замест чатырохзвеннай сістэмы ўпраўлення арганізавана двухзвенневая. Ліквідавана, але яшчэ не канчаткова, функцыяналка.

Вядзецца барацьба і дасягнуты поспехі, але пакуль яшчэ далёка не знішчаны метады канцылярска-бюракратычнага кіраўніцтва. Велізарная колькасць работнікаў з главкаў, трэстаў была перакінута прама на прадпрыемствы, а з заводакіраўніцтваў — у цэхі. Былыя начальнікі аб'яднанняў, былыя начальнікі пасобных кіраўніцтваў НК Цяжпрома зараз сядзяць у якасці дырэктароў на заводах і працуюць даволі нядрэнна. Я думаю, што гэтыя дырэктары больш задаволены зараз, чым тады, калі яны сядзелі ў кіраўніцтвах (галасы: **«Правільна»**).

Перакінуць можна толькі пры наяўнасці кадраў. Нашы ВТНУ, тэхнікумы, рабфакі выпусцілі за 4 гады 39 тыс. інжынераў, 50 тыс. тэхнікаў, 60 тыс. з рабфакаў і ФЗУ—347 тыс. У нашых ВТНУ, тэхнікумах, рабфаках і ФЗУ навучаецца 377 тыс., з іх жанчын—91 тыс. Гэта будучыя нашы кадры.

У стварэнні кадраў за гэтыя гады зроблена многае. Кадры у нас ёсць. Сярод іх нямала талантлівых людзей. Я не буду называць тут іх прозвішчаў, бо ўсіх не назавеш.

Па выпуску грузавых аўтамашын з дзевятага месца ў 1930 г. узняліся на трэцяе месца ў свеце ў 1934 г., уперадзе нас ідуць Амерыка і Англія. Па выпрацоўцы электраэнергіі наша краіна знаходзілася ў 1913 г. на пятнаццатым месцы, яшчэ ў 1930 г. мы займалі дзевятае месца, за гэтыя чатыры гады мы ўзняліся на трэцяе месца ў свеце і знаходзімся на ўзроўні з Англіяй.

За гэтыя гады, якія з'явіліся для ўсіх капіталістычных краін прадаўжэннем крызіса, цяжкая прамысловасць нашай краіны бесперапынна прадаўжала сваё пераматы».

Гэта хвастлівая заява не адзіная ў пана Гітлера.

У сваёй кнізе «Мая барацьба» пан Гітлер, пераконвае сваіх прыхільнікаў у невыгоднасці для Германіі ваеннага саюза з Савецкім Саюзам, гаворыць:

«Усеагульнай матарызацыі свету, якая ў бліжэйшай вайне адыграе аграмадную, рашаючую ролю, мы не маглі-б процістаўляць амаль нічога. Сама Германія ў гэтай важнай галіне ганебна адстала. Але ў выпадку такой вайны яна са свайго нямнога павінна была-б

Чырвоная армія снабжана маторамі, грузавікамі і іншымі сродкамі абароны. Мы гэта цалкам пацвярджаем і заяўляем, што пастаўкі цяжкай прамысловасці для Чырвонай арміі за гэтыя гады павяліччыліся ў 4-5 раз. І дазвольце сёння заявіць VII з'езду советаў, што цяжкая прамысловасць гатова выканаць свае абавязацельствы ў адносінах абароны краіны. Яна дасць нашай Чырвонай арміі ўсё неабходнае для таго, каб граніцы нашай вялікай радзімы былі непрыступнымі для нашых ворагаў. **(Бурная авацыя. Крыкі «ура!» Увесь з'езд устае).**

ЗАДАЧЫ 1935 года

На 17 з'ездзе нашай партыі тав. Сталін паставіў перад партыяй і работнікамі прамысловасці наступныя чарговыя задачы:

«1) Захаваць за машынабудаўніцтвам яго цяперашнюю вядучую ролю ў сістэме прамысловасці.

2) Ліквідаваць адставанне чорнай металургіі.

3) Упарадкаваць справу каляровай металургіі.

4) Разгарнуць ва ўсю здабычу мясцовых вугалёў, ва ўсіх вядомых ужо раёнах, арганізаваць новыя раёны вуглездабычы (напрыклад, у Бурэйскім раёне Далёкага Ўсхода), ператварыць Кузбас у другі Данбас.

5) Узяцца сур'ёзна за арганізацыю нафтавай базы ў раёнах заходніх і паўднёвых схілаў Уральскага хрыбта.

6) Разгарнуць выраб тавараў шырокага спажывання па ўсіх гаспадарчых наркаматах.

7) Развязаць мясцовую советскую прамысловасць, даць ёй магчымасць праявіць ініцыятыву ў справе выпрабу тавараў шырспажыву і аказаць ёй магчымую дапамогу сыравінай і сродкамі.

8. Палепшыць якасць выпускаемых тавараў, спыніць выпуск некамплектнай прадукцыі і караць усіх тых таварышоў, не гледзячы на асобы, якія парушаюць або абходзяць законы советскай улады аб якасці і камплектнасці прадукцыі.

9. Дабіцца сістэматычнага росту прадукцыйнасці працы, зніжэння сабекошту і ўкаранення гаспадарчага разрахунку.

10. Дабіцца абязлічку ў рабоце і ўраўнілаўку ў сістэме зарплаты.

11. Ліквідаваць канцылярска-бюракратычны метад кіраўніцтва ва ўсіх звеннях гаспадарчых наркаматаў, сістэматычна праваряючы выкананне рашэнняў і ўказанняў кіруючых цэнтраў ніжэйстаячымі органамі».

Работнікі цяжкай прамысловасці, пад кіраўніцтвам сваёй ленінскай партыі, увесь 1934 год змагаліся за вырашэнне пастаўленых перад намі тав. Сталіным задач. Значныя поспехі мы ўжо маем. Цяжкая прамысловасць на VII з'езд советаў прыйшла з перавыкананнем плана 1934 года. Яна гатова з яшчэ большай сілай і энергіяй прадаўжаць барацьбу за выкананне плана 1935 года і плана другой пяцігодкі.

У 1935 г. мы павінны зрабіць новы разбег:

Даць прадукцыі на 23.568 млн. руб. — прырост к 1934 г. на 19,6 проц.;

павышэнне прадукцыйнасці працы на 14 проц.;

выпрацаваць 24,9 млрд. кілават-гадзін электраэнергіі;

здабыць вугалю — 104,08 млн. тон (а ўсяго па Саюзу 112 млн. тон);

здабыць нафты — 30.330 тыс. тон;

выплавіць чыгуну — 12,5 млн. тон;

выплавіць сталі — 11,8 млн. тон;

пракату — 8.650 тыс. тон;

медзі — 71 тыс. тон;

алюмінія — 20 тыс. тон;

трактароў — 97 тыс. трактароў агульнай магутнасцю 1.900 тыс. конскіх сіл, у тым ліку 15 тысяч шт. вусенічных трактароў ЧТЗ;

аўтамабіляў — 92 тыс. штук;

камбайнаў — 20 тыс. штук;

вагонаў у двухвосным вылічэнні для НКШЗ — 80 тыс. шт.;

паравозаў — 1.485, у тым ліку 470 магутных «ФД»;

тавараў шырокага спажывання — на 1,5 млрд. руб.

Цяжкая прамысловасць у 1935 годзе павінна выканаць будаўнічыя работы на суму 7.634 млн руб., увёўшы ў эксплаатацыю:

Доменных печаў	6
Мартэнаўскіх	34
Электрапечаў	24
Электрапечаў для ферасплаваў	6
Пракатных станаў	22
Пракатных станаў біметала	7
Трубапракатных станаў	6
Коксавых батарэй	9
Агламерацыйных істужак	10
Трубчатак пярвічнай гонкі нафты	6
Крэкінгаў	14
Шахт	41

747 тысяч квт. устаноўленай магутнасці на раённых і буйных прамысловых электрастанцыях.

Мы ўпэўнены, таварышы, што пад кіраўніцтвам ленінскага ЦК нашай партыі і яе правадыра тав. **Сталіна** ўскладзеныя на цяжкую прамысловасць задачы яна выканае.

Няхай жыве вялікая непераможная партыя комуністаў большэвікоў **Леніна-Сталіна!**

Няхай жыве арганізатар, натхніцель нашых перамог, наш правадыр, наш друг, наш настаўнік, наш вялікі **Сталін!**

(Усе ўстаюць. Бурныя апладысменты, якія пераходзяць у авацыю. Крыкі «ўра!», «Няхай жыве камандарм цяжкай прамысловасці тав. Орджанікідзе!»).

...лічыўся самым магутным у Саюзе, а зараз яго абагналі новыя советскія багатыры. Гіганцкі завод быў пабудован 50 год таму назад вельмі нядбайна. Зараз ён не мае новых агрэгатаў.

Тым не менш — гаворыць тав. Бірман — пятроўцы датэрмінова выканалі гадавую праграму 1934 года. Яны далёка перавысілі свае ранейшыя рэкорды.

Каэфіцыент скарыстання аб'ёма печы быў 1,45, а цяпер складае 1,24 і нават 1,15.

У гэты момант тав. Орджанікідзе звярачаецца да тав. Бірмана і прапануе яму заключыць дагавор аб тым, што завод утрымаецца на гэтым узроўні каэфіцыента.

Тав. Бірман адказвае:

— З радасцю і гордасцю я рапартую з'езду аб тым, што Петроўскі завод перавыканаў студзеньскую праграму па металургічнаму цыклу. Гэтым канкрэтным прыкладам мы адгукаемся на заклік тав. Серго.

Гутарка тав. Сталіна з металургамі выклікала новую хвалю энтузіязму на заводзе імя Петроўскага.

Аб багаццях Кара-Бугаза гаварыў на з'ездзе тав. **РУБІНШТЭЙН.** Мільярды тон мірабіліта тояць у сабе нетры Кара-Бугаза. Мірабіліт-жа — гэта дзесяткі хімічных прадуктаў. Апрача мірабіліта на ўзбярэжжы Кара-Бугазскага заліву знаходзяцца месцанараджэнні мінеральных выкапняў — вугалю, вапняных, агнетрывалых глін, фасфарытаў, нафты.

Тав. Рубінштэйн ставіць пытанне аб будаўніцтве ў Кара-Бугазе хімічнага камбіната.

Дырэктар макееўскага завода імя Кірава тав. **ГВАХАРЫЯ** падкрэслівае, што цэнтральнае пытанне ў рабоце металургічных прадпрыемстваў зараз ужо не выкананне плана, а каэфіцыент скарыстання агрэгатаў. План — гэта закон. Яго нельга не выканаць. Але, калі мы ў 1935 годзе паўторым каэфіцыент скарыстання 1934 года, то гэта будзе азначаць, што праграма намі не выканана. У мінулым годзе Макееўскі металургічны завод па каэфіцыенту вышаў на першае месца — 1,13. Але калі тав. Бірман зараз бярэ абавязацельства на абсталяванні свайго завода даць каэфіцыент 1,15, то наш завод павінен даць 1.1 (воплескі).

Лепшы машыніст врубавай машыны Данбаса т. **ТЕЛЬНЫХ** перадае ад шахцёраў Данбаса палкае пралетарскае прывітанне. З'езд адказвае на гэта прывітанне працяжнымі воплескамі.

— Пад кіраўніцтвам партыі і асабіста таварыша **Сталіна** наш Данбас, — гаворыць тав. Тельных, — атрымаў вялікія перамогі. Механізацыя, сучасныя машыны, адбойныя малаткі, камбайны — вось твар цяперашняга Данбаса, ведаўшага раней толькі абушок.

Тав. Тельных расказвае аб актыўнай рабоце комсамола, аўладаўшага тэхнікай.

Горача сустракае з'езд дэлегацыю чэлябінскіх рабочых. Ад імя дэлегацыі выступае мадэльшчык трактарнага завода тав. **ШАЛОНКІН.** Ён перадае VII з'езду палкае прывітанне рабочых, інжынераў, тэхнікаў і служачых Магніткі, Чэля-

...заў. На многа вырасла прадукцыя [...] яго ў параўнанні з 1933 годам. Гэты рост прадукцыі быў дасягнут без дадатковага абсталявання.

Палепшылася якасць паравозаў. Яны бліскуча вытрымлівалі выпрабаванні. Павысілася прадукцыйнасць працы, знізіўся сабекошт.

У канцы сваёй прамовы та[в.] Бандарэнка паведамляе аб асваенні заводам вырабу новых машы[н]. У 1934 годзе выпушчаны тры ма[гут]ныя паравозы новага тыпу сер[ыі] «СО» (Серго Орджанікідзе). Гэт[ыя] паравозы маюць скорасць 75 клм. [у] гадзіну. У іх рад пераваг у [па]раўнанні з паравозамі другіх т[ы]паў. Выпушчаны таксама перш[ыя] 5 гусенічных трактароў магутнас[цю] кожны ў 130 конскіх сіл, якія р[аз]віваюць скорасць да 30 клм. у [га]дзіну.

Вялікую яркую прамову гавор[ыць] нам. наркома цяжкай прамыслов[асці] т. **ПЯТАКОЎ.** Ён асвятляе не[...] валыя якасныя зрухі, якія адбы[...]ся ў цяжкай прамысловасці. Ц[яж]кая прамысловасць зараз зусім [...]тая, якой яна была к 6-му з'е[зду] советаў, і нікольні не падобна [...] дарэвалюцыйную. Справа не то[лькі] ў велізарным росце прадукцыі, [...] і ў якасным пераломе.

Тав. Пятакоў паслядоўна с[...]няецца на тых зменен[н]ях, якія [...]быліся ў цяжкай прамыслова[сці]: стварэнне новых вытворчас[цей], паляпшэнне якасці прадукцыі, [зні]жэнне сабекошту, рост прадукц[ый]насці працы і т. д.

Гаворачы аб паляпшэнні яка[сці] прадукцыі, тав. Пятакоў падк[рэс]лівае: у найкарацейшы тэрмін [...] павінны цалкам пакончыць з за[...]бонам, што заграпічная прадук[цыя] абавязкова лепшая за нашу. Г[...] забабон астаўся ў спадчыну [...] царскай Расіі, для якой недася[...] была тэхніка Заходняй Еўропы [і] Амерыкі. Наша советская прад[ук]цыя, якая носіць марку Нарк[ам]цяжпрома, павінна быць і будз[е] ў бліжэйшы час лепшай у свеце.

Тав. Пятакоў гаворыць аб ве[ли]зарнай ролі ЦК партыі, геніяль[на]га Сталіна ў поспехах цяжкай п[ра]мысловасці, на чале якой ста[яць] такі талантлівы праваднік лен[ін]ска-сталінскіх ідэй, як тав. Орд[жа]нікідзе.

Апошнім на ранішнім пасядж[эн]ні выступае тав. **БАЛЦІН,** які [малю]суе карціну індустрыяльнага р[осту] Беларусі. Тут вырас рад буйн[ых] прадпрыемстваў у тым ліку м[аю]чыя ўсесаюзнае значэнне — М[агі]лёўская фабрыка штучнага шоў[ку], Крычаўскі цэментны завод, Гом[ель]скі шклозавод, Бабруйскі дрэва[пе]рацоўчы камбінат і інш. Прам[ыс]ловасць Беларусі дала ў мінул[ым] годзе прадукцыі на 1 млрд. [...] млн. руб. Беларусь мае вялікія [пер]спектывы для далейшага развіц[ця] прамысловасці, у прыватнасці п[а ля]хам шырокага скарыстання яе б[ага]тых сыравых рэсурсаў. Гэтыя [пос]пехі—яркі доказ перамогі ленін[ска]-сталінскай нацыянальнай паліт[ыкі], ажыццяўляемай ЦК партыі і в[ялі]кім **Сталіным.**

(БЕЛТА)

Адказны рэдактар Н. СТЭРН[...]

Ул. Галоўлітбела № К—1028
Менск, друкарня «Звязды».
Тыраж 91.670 э[кз.]